

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Quæstio XXXI. In Tit. XXXI. De Officio Judicis Ordinarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

tati; horum autem inhæreat duntaxat personæ.

ARTICULUS III.

Quibus modis finiatur officium Legati?

2387. **R**esp. 1. finiri morte Legati, si commissio facta sit personæ; secus, si officio ejus, vel dignitati, c. quoniam 14. de Offic. delegati, ibi: quoniam Abbas Leicestræ, qui suscepto mandato nostro partibus diem ad agendum præfixit, Abbatem Vincestræ, de novo substitutum Judici præmortuo, illi mandato nostro porrecto: quia sub expressis nominibus locorum, & non personarum commissio emanavit, sibi focium in causæ cognitione adjunxit: Nos sententiam illorum (sicut est justa) ratam, & firmam habemus.

Secundò, lapsu temporis apposti, c. 4. h. t. ibi: de causis, quæ intra certum terminum decidendæ committuntur, hoc tuam volumus cognitionem tenere: quòd, nisi dies præfixus de communi consensu partium prorogetur, eo transacto mandatum expirat.

2388. Tertio, revocatione etiam tacita; ut, si negotium alteri committatur c. 2. h. t. ubi Pontifex Episcopo Bonon. scribens, ait: si à nobis super aliqua causa literæ

impetrantur, & aliæ postea (non facta mentione priorum literarum) literæ opponuntur, si Judicibus innotuerit, donec Romanum Pontificem consulant, & suam exinde cognoscant plenius voluntatem, executioni superseant utrarumque, ne, pro varietate literarum, causarum fines valeant impediri; quòd intellige, postquam ei revocatio intimata est; argumento c. audita, de Restitut. spoliat.

2389. Quarto egrediendo de Provincia, animo non redeundi; L. 3. ff. de Offic. Præsidis: quòd, si negotium referatur ad Pontificem (nam quoties causa refertur ad Pontificem, Legatus non potest amplius in ea procedere juxta c. 5. h. t.) non autem morte mittentis; quia Legatorum jurisdictio est ordinaria, c. 2. h. t. in 6. & ideo est magis firma, quàm delegatorum. Si autem contingat, quòd Pontifex alium Legatum constituat in eadem Provincia, revocari primum, affirmant aliqui, negant alij; quamvis autem verum sit, nec ex natura rei, nec etiam juris dispositione repugnare, quòd in eadem provincia duo sint Judices Ordinarij, L. 1. ff. de Offic. Consul: præsumi tamen meritò potest, ubi aliud non exprimitur, revocari primum, constituto secundo illi non subordinato, ad vitandam confusionem.

QUÆSTIO XXXI.

IN TIT. XXXI. DE OFFICIO JUDICIS ORDINARIJ.

2390. **J**udex Ordinarius est, qui primam exercet jurisdictionem, sibi competentem ratione dignitatis, Lege, Canone, consuetudine, c. duo 9. h. t. quo differt à delegato, qui fungitur vice delegantis. Hinc jurisdictio Ordinaria tribus modis acquiritur: nimirum, dispositione juris, consuetudine, & privilegio; quibus positis: quæstio est 1. quibus competat jurisdictio Ordinaria? R. quòd Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, in suis Provincijs, id est singulis in sua diocesi; Abbatibus in suis Cœnobijs; Pape respectu totius Orbis Christiani. Judicibus Ordinarijs annumeratur etiam Legatus Apostolicus, c. 2. de Offic. Legati in 6. Rectores autem Ecclesiarum Parochialium potestatem Judicis Ordinarij non habent, nec ullum forum conten-

2391. tiosum. Unde non excommunicant, nisi eis hoc tribuat consuetudo; quo sensu intelligi debet c. 3. h. t. licet habeant administrationem aliquam earum Ecclesiarum, per c. Tua, 4. de Cleric. egrot.

2392. Quæstio est 2. quotuplex sit ordinaria jurisdictio Episcopalis? R. quòd duplex, consistens nimirum in duabus legibus, quibus jura Episcopalia concluduntur, c. conquerente 16. h. t. ubi Episcopo dicit Honorius III. Tu autem his Juribus (nimirum ibidem enumeratis) in præfatis Ecclesijs contentus existens, non amplius ab eis exigas, præter moderatum auxilium, quòd juxta formam Lateranens. Concilij (si manifesta, & rationabilis causa extiterit) cum charitate postulandum, sicut ab alijs Ecclesijs ejusdem Diocesis, pro necessitate temporis sustinemus; & gloss. in c. dile-

dilectus 8. h. t. Ex his una vocatur lex jurisdictionis, seu jurisdictionalis; altera, lex diocesana; de utraque multa jam diximus à n. 511. Jura porro Episcopalia enumerantur in cit. c. conquerente. Nam, cum inter Episcopum, & quoddam Monasterium Sancti Benedicti, lis oborta esset, Episcopo juribus Episcopalibus non contento, quæ in Ecclesijs, seu Monasterij illius capellis habebat, sed plus exigente, Honorius III. Pontifex eidem scripsit: Nos inspectis probationibus, & quæ ab utraque parte fuere proposita, intellectis, decrevimus, ut in Ecclesijs, seu capellis tuæ diocesis, ad Monasterium ipsum spectantibus, habeas Canonicam obedientiam, subjectionem, & reverentiam, institutionem, & destitutionem, correctionem, & reformationem, ac censuras Ecclesiasticas, jurisdictionem quoque causarum omnium, ad forum Ecclesiasticum de jure spectantium; pœnitentias, & Sacramentorum omnium, quæ ab Episcopo sunt recipienda collationem; Synodum, & Synodatici, seu Cathedralici nomine, duos solidos; quartam decimationum; & mortuorum; visitationem quoque annuam: ita, quod, cum ad eas visitandas accesseris, non amplius, procurationis nomine, requiras ab eis, nisi quantum (pensatis facultatibus earundem) moderatè poterunt exhibere, ne plus ceteris capellis ejusdem diocesis in procurationibus onerentur. Ex quibus pleraque pertinent ad legem diocesana; quædam, ad legem jurisdictionis.

Not. autem per Cathedralicum, seu Synodicum (quod sic vocatur ob honorem, ac reverentiam Episcopalis Cathedralis, vel quod in Synodo solvi consueverit) intelligi illud, quod, præter procurationes, à Presbyteris Episcopo solvi debet in signum subjectionis; cujus taxa pro varia locorum, ac Ecclesiarum consuetudine varia est, ut notat Barbosa p. 3. de Potestate Episcopi, allegat. 86. à n. 40. secundò per portionem canonicam mortuorum intelligi certam partem eorum bonorum, quæ legantur, vel relinquuntur Ecclesijs, apud quas eligitur sepultura; sic Barbosa cit. n. 1. ex c. super, de Sepultur. alia est, quæ debetur Rectori Ecclesiæ Parochialis; alia, quæ Episcopo ratione oneris, quod in administratione sui Episcopatus sustinet, c. Officij, de Testam. non debetur tamen Epi-

scopo, si legatum relinquatur loco exempto; Barb. cit. n. 10. & seq. qui n. 20. enumerat plures casus, quibus non debetur Episcopo Canonica portio, de quibus Azor p. 2. l. 9. c. 12. q. 7. Sylvester V. Canonica portio q. 4. & nos dicemus l. 3. tit. 28. de Sepulturis.

Not. 2. per quartam decimationum intelligi quartam decimarum. Hæc jure hodierno, & communi, debetur Episcopo ab alijs Curatis; non autem, ab ipsis Parochianis, ut notat Barb. cit. n. 35.

Not. 3. per procurationes hic intelligi sustentationem in victu, Episcopis debitam, ratione visitationis. Has Episcopus exigere non debet à pauperibus Clericis; nec exigere potest, nisi moderatas secundum facultatem Ecclesiæ, quam visitat, de quibus copiosè Barb. in Trid. sess. 24. c. 3. à n. 22. Not. 4. subsidium Charitativum, seu ex charitate dari solitum, esse id, quod colligitur ab Episcopis, quando reditus propriæ Ecclesiæ non sufficiunt, atque adeò, cum illud manifesta, & rationabilis causa exigit, ut pluribus dixi in tit. de prebend. & dignitatibus. Not. 5. quartam funeralium, esse quartam partem eorum, quæ defunctus reliquit pro anima sua Ecclesiæ, vel pijs locis, quando extra Parochialem Ecclesiam sepelitur; sic Barbosa in c. Relatum, de Sepult. n. 2. quare non est quid diversum à portione canonica, Rectori Ecclesiæ Parochialis, debita, ut colligitur ex eodem in c. 4. ibid. à n. 1. & c. 9. n. 5.

Quæres 3. quæ spectent ad legem jurisdictionis? R. quod audite causas suorum, etiam laicorum, quatenus ad Ecclesiam spectant; inquirere de moribus, & statu subditorum; corrigere ac reformare, etiam appellatione remota, non obstante consuetudine illam indulgente, c. irrefragabili, 13. h. t. item instituere, destituere, absolvere, vel per se, vel per alios, c. fin. h. t. absolutum per desidiam, & malitiam delegati, in excommunicationis sententiam revocare, si in peccato persistat, ne delicta foveantur, c. significavit, h. t. absolutionem Pontificis, quam videt subreptitiam rejicere, c. Ex parte 5. h. t. Laicorum crimina cognoscere, & punire, quatenus ad ejus forum pertinent, ut adulterium, usura &c. etsi per censuras sufficienter puniri nequeant (cum gladio

corporali non utatur Ecclesia per *c. inter*, 11. q. 2.) invocare brachium sæculare, *c. 1. h. tit.* Ecclesiæ diutiùs vacanti, licèt patronata sit, providere de OEconomio, *c. 4. h. t.* quando debet imponere pœnam, cavere à quæstu pecuniæ, alio gravamine, *c. irrefragabili*, 13. h. t.

2395.

Quæres 4. quæ pertineant ad legem dicecesanam? Resp. quòd seqq. 1. exactio annua cathedralici, videlicet duorum solidorum, *c. inter cetera*, 8. causa 10. q. 3. 2. subsidij charitativi petitio secundùm facultates Ecclesiæ, alteriùsve beneficij, ut hic in *c. cum Apostolus*, 6. §. *prohibemus*, *de censibus*, & dixi *de hoc l.* 3. tertio quarta decimarum Episcopis præstanda, spectato communi jure, *c. de quarta*, 14. *de præscript.* hæc tamen præstatio pluribus locis per desuetudinem abolita est, uti notat Layman *l. 4. Theol. moral. tr. 6. c. 4. n. 6.* quarto portio Canonica ex legatis, & funeralibus oblationibus, ubi ea in usu est. 5. procuraciones, seu victualia præstari solita, dum Episcopus, vel alius ejus jussu, visitat; ad ejusmodi procuraciones Monasteria quoque, quæ Episcopo subjecta sunt, obligantur, *c. Sopita*, 14. *de censibus*; quandoquidem procuratio annexa est visitationi, *c. cum Venerabilis*, 21. *eodem* quamvis aliqui procuraciones has ad legem jurisdictionalem ravocent. 6. ad Synodum convocatio; eam enim ad legem dicecesanam spectare dicitur, in *c. quod super*, 19. *de major. & obedient.*

2396.

Quæstio est 5. an Episcopus, seu Ordinarius, ex lege jurisdictionis, inferiorum Judicum sententias, vel censuras infringere, aut relaxare possit? Resp. negativè *ex c. 3. h. t.* intellige sine satisfactione, ut patet ex textu, ubi Alexander III. rescribens Florentino Episcopo, mandamus, inquit, *quatenus, si quando Plebanus in Clericos, parochianos suos, interdicti, vel excommunicationis sententiam rationabiliter tulerit, ipsam facias inviolabiliter observari, & eam, sine congrua satisfactione, & absque ejusdem plebani conscientia, non relaxes*; hinc ea regula (quam cum gloss. hic V. *non relaxes*, docet Abbas hic nu. 91. S. Thomas in 4. d. 18. q. 2. a. 5. Paludanus ibid. q. 5. a. 2. Sylvest. V. *absolutio*, 2. Covarr. in *c. Alma*, p. 1. §. 12. nu. 2. Suarez *de censur. D. 5.*) quòd superior Prælatas relaxare possit censuram

latam ab inferiore, intelligi debet de iis Superioribus Prælati, qui jurisdictionem obtinent in ipsos censurâ ligatos, & non tantùm in excommunicatorem; *ex cit. c. 3.* ex quo deducitur, quòd licèt Episcopus, in jurisdictione erga subditos, concurrens cum inferiore sibi subordinato, absolutè loquendo, possit excommunicatos, aut interdictos ab inferiore Prælato, absolvere, si tamen excommunicatio rationabiliter lata sit, non deceat eum, hac potestate uti, nisi priùs audito excommunicatore, & debita præstita satisfactione. Econtra si Vicarius Episcopi, vel alij ab ipso delegati ad nutum illius amovibiles, aliquem excommunicarunt, potest eum Episcopus absolvere arbitrato suo; ita tradit Palud. *citato loco*; ratio est, quòd tales Vicarij, & delegati non proprio jure, sed jure, & autoritate alterius, jurisdictione fungantur: quare neque inter Prælatos numerari possunt, de quibus solis in *hoc c.* mentio est.

2397.

Ex *eod. c.* videtur deduci, Plebanos etiam, seu Parochos in suos parochianos, censuras ferre posse, ut vult Imola, nu. 2. Joann. Andr. in *cit. c. 3.* sed contrarium rectè docet Abbas in *c. 2. h. t. n. 10.* nempe, quòd Parochi locorum, spectato communi jure, seu secluso speciali privilegio, aut præscriptione, censuras ferre non possunt; uti etiam ex praxi Ecclesiarum constat. Nam censuram ferre, pertinet ad jurisdictionem fori externi, ut apertè colligitur ex *hoc c.* & *c. querenti*, 20. *de verb. signif. c. 1. de sent. excom. in 6.* at Parochi, spectato communi jure, jurisdictionem in foro externo non exercent; sed tantùm in pœnitentiâ, ut colligitur, *ex c. de persona*, 38. *junct. gloss. V. non ab alio causa* 11. q. 1. *ergo & c.* Hinc ad argumentum ex hoc textu desumptum? Resp. Plebanum istum non fuisse simplicem Parochum, seu Curatum; cum inter Prælatos numeretur, ideòque in externo foro jurisdictionem ordinariam, ac perpetuâ erga Parochianos habuerit, Ecclesiæ suæ jure speciali annexam, vel Capituli electione sibi acquisitam, uti singulariter notavit Innoc. in *c. quanto*, 7. nu. 2. h. t.

Quæstio est 6. quam potestatem habeat Ordinarius circa bona beneficiorum vacantium? & quòd teneatur servare Successori, nec ea, secluso speciali privilegio, *fin.*

2398.

vel consuetudine, sibi possit occupare, c. *fin. h. t. in 6.* ubi hoc expressè prohibetur à Bonifacio VIII. ibi: *nisi de speciali jure id eis competat; aliàs Episcopi, & eorum superiores, ab ingressu Ecclesie; ceteri autem, ab Officio, & beneficio tamdiu ipso jure suspensi sunt, quousque restitutionem fecerint de prædictis, ita textus.*

Dixi: nisi de speciali jure id eis competat. Nam ex hoc est quæstio 7. de quibus bonis hoc intelligatur? Respondet Bonifacius c. *cit. §. alioquin*, ubi ex privilegio, vel consuetudine, seu alia de causa rationabili, sibi aliquis de prædictorum rebus asserit bona competere supra dicta; hoc de illis solum bonis debere intelligi, quæ solutis debitis, si qua sint, & ijs, quæ fuerint necessaria pro servitoribus, & ministris, ac incumbendis oneribus, usque ad novos redditus supportandis, congruè reservatis, ex ipsis reperta fuerint superesse.

1399. Quæstio est 8. an Episcopus, vel Ordinarius in exemptos Privilegio Papali, vel legitima consuetudine in his, in quibus exempti sunt, legitimè exerceat jurisdictionem Ordinariam? Resp. negativè; nam aliàs eo ipso, contra id, quod supponitur, non forent exempti, ut constat ex termino *exemptionis*; & ideo, nec eam exercere potest in Monachos, vel alios Regulares, quia subsunt correctioni sui Superioris c. *Abbatas*, 18. q. 2. excipiunt aliqui, nisi delinquant extra Monasterium, & eorum Superior punire negligat; tunc enim volunt, punire posse ab Episcopo (c. *quanto 7. h. t.*) etiam exemptos, non quidem, tanquam ab Ordinario; sed tanquam delegato Papæ, ex Trid. *sess. 6. c. 3. de reform. volentes*, cum ea ratione etiam, visitare posse locum exemptum, per Trid. *sess. 21. de reform. c. 8.*

1400. Circa quæstionem istam ex traditis superioribus not. ubi *solus locus* est exemptus à jurisdictione Episcopali, *personas* in eo commorantes subesse legi jurisdictionis, quoad ea, quæ sunt agenda, vel omittenda, extra talem locum; non autem quæ intra illum. Hinc potest eos interdicere, ne in loco non exempto divina peragant, ut diximus n. 511. & 592. Not. 2. subditos alicujus Ordinarij existentes in loco *per se*, ac ratione sui exempto, non ligari statutis, quæ pendent à lege jurisdictionis Epi-

scopalis, cujus rationem dedimus à n. 512. Not. 3. Episcopum ex lege jurisdictionis nihil posse in exemptos, immediatè subiectos sedi Apostolicæ; nam talis exemptionis est personalis; at contra personaliter exemptos nihil potest Episcopus ex lege jurisdictionis, si vel ostendant, vel notorium sit, exemptos esse; ex n. 595.

Not. 4. *Regulares jure comuni exemptos esse ab Episcopi lege diocesana*; non autem à lege jurisdictionis, nisi probent exemptionem; utrumque constat ex dictis à num. 595. ubi notanter diximus, Ordinarios non aliter habere *intentionem suam fundatam in jure communi pro subjectione omnium existentium in sua diocesi*, quam conditionatè; nimirum sub conditione, nisi probent exemptionem.

Not 5. multum dubitari an exempti subsint Ordinarijs quoad legem jurisdictionis ratione contractus initi extra locum exemptum? vel circa rem non exemptam? vel ratione delicti contracti extra locum exemptum? affirmandum enim videtur ex *cap. volentes, de privilegio in 6.* ubi expressè definitur, exemptos quantumcunque libertate gaudeant, posse coram locorum Ordinarijs conveniri, ratione contractus, vel delicti, facti extra locum exemptum, vel circa rem sitam, extra locum exemptum; & sic tenet D. Thoma 22. q. 67. a. 1. ad 3.

Alij verò tenent negativam, volentes, quod Mendicantes habeant privilegium exemptionis cum derogatione dicti c. *volentes*, sic Cajetanus, Navarr. D. Antonin. & plures alij apud Sanchez, l. 6. *consil. moral. c. 9. d. 1. n. 24.* sed his obstat c. Trid. *sess. 7. de reform. c. 14.* ubi dicit, quod circa exemptos servetur dictum c. *volentes*, quod (inquit) *sancta Synodus innovandum censet, & innovat*; & concludit in fine illius capituli cum clausula: *privilegijs, & exemptionibus, adversus præmissa, nequaquam valituris*; ubi; cum loquatur in plurali, videtur apertè referri, ad omnia contenta in illo capite; maxime, cum illud satis breve sit, & duo tantum decreta contineat: nos mentem nostram in hac quæstione dicemus *in seqq.*

Cum autem ex dictis constet, exemptos in his, in quibus eximuntur à jurisdictione Ordinarij, non subijci ordinariæ illius

2401.

1012

2402.

2403.

illius jurisdictioni; quæstio moveri potest, an, & in quibus eidem subjiciantur, non ut *Ordinario*, sed ut *delegato Papæ*: de quo plura sunt in Tridentino circa præsentem quæstionem decreta, ut constat. *ex seqq.* Unde in præsentem quæritur solum in speciali, qui sint illi casus, in quibus Episcopi, & Ordinarij locorū, contra Regulares exemptos ab eorum jurisdictione ordinaria, tanquam *delegati Papæ* procedere possint? & quoniam plura sunt, quæ in quæstionem venire possunt, de illis dicemus *in seqq.*

¶ I.

An exempti ab Ordinarijs subsint Legatis Apostolicis?

2404.

PRO: resolut. not. 1. Legatos Papæ esse iudices Ordinarios in provincia suæ legationis, & jurisdictionem eorum esse ordinariam, ut dicitur c. 2. *de offic. legati. in 6. junct. gloss. ibid.* (cū eorum jurisdictione sit potestas publica, quæ alicui ex proprio munere, vel officio competit; hoc enim sonat jurisdictione ordinaria, ut notat Pereyra *in Elucidario num. 185.*) sed extraordinariè competentem; cū non sit à jure deputatus certus locus pro Legato, ut observat Panormit. *de offic. Legati, num. 3.*

Ad quæstionem factam respondet Henriquez l. 7. *de indulg. c. 25. nu. 3.* Regulares exemptos à jurisdictione Ordinarij, etiam exemptos esse à jurisdictione Nuntij Apostolici: alij autem volunt, eos nullatenus exemptos à jurisdictione Legati Papæ; sic Romanus, & alij apud Sanchez *lib. 6. consil. c. 9. d. 1. num. 17.* alij docent exemptos esse à jurisdictione omnium Legatorum, etiam *de latere*; sic Tabiena. V. *Exemptus.* & Rosella apud eundem *nu. 6.* Ancharanus, c. 2. *de V. S. in 6.* Horum sententia suaderi videtur ex eo saltem, quoad illos, quibus exemptio data est à jurisdictione omnium, vel quorumcunque Ordinariorum, aut sub verbis omnino exempti: si enim sunt exempti à jurisdictione quorumcunque Ordinariorum, eo ipso etiam exempti sunt à jurisdictione omnium Legatorum. Nam & hi sunt Ordinarij, ut dictum est n. 2372. & si illis subessent, non forent exempti omnino.

Verum Sanchez *cit. nu. 19.* censet non obstante privilegio exemptionis etiam sub illis terminis dato, Regulares esse quidem exemptos à jurisdictione Legatorum, qui sunt *Nati tantum*, vel *missi*; non tamen ab horum, qui sunt *de latere*. Hujus sententiæ probatio sumitur 1. ex c. *si Abbatem, de elect. in 6.* ubi dicitur: quod si Abbas Papæ immediatè subjectus eligatur in Episcopum, nemo possit ei dare licentiam deferendi Monasterium, nisi Papa, vel Legatus *de latere* (ratione statim annexa) quia hic potest *prædictas exemptorum electiones confirmare*. Secundo ex c. 1. *de V. S. in 6.* ubi dicitur: quod quando Papa recipit aliquos in proprios filios, non videatur per hoc concedere exemptionem; sed quod non possint ab alio, quàm à se, & à Legato *de latere* excommunicari, quo (ut ait Sanchez *cit.*) Papa in privilegijs exemptionis ab Ordinarijs, videtur purificare sibi *Legatum de latere*, ut scilicet in illis non excludatur jurisdictione ejus, nec sua, præfertim cū in *cit. c. si Abbatem*, etiam addatur *hujusmodi Legatum majus omnibus, post Romanum Pontificem, in Provincia sibi decreta, Imperium habere*, & Archiepiscopum, & Episcopum, & exemptorum electiones, posse *ex officio* confirmare; secus *Legatos alios*, sine speciali commissione, quamvis illi recipiant hunc textum solum quoad casum expressum.

¶ II.

An, & qualiter exempti, vi Tridentini subjiciantur locorum Ordinarijs quoad prædicationem?

QUOAD hanc materiam sic loquitur Tridentinum *sess. 5. de reform. c. 2.* Regulares cujuscunque Ordinis, nisi de suorum Superiorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum ordinum, prædicare non possint; cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem recipere teneantur, antequam prædicare incipiant: in Ecclesijs verò, quæ suorum ordinum non sunt, ultra suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam, habere teneantur, gratis concedendam, & *sess. 24. de reform. c. 4.* decretum est, ne nullus sæcularis, vel Regularis, etiam in Ecclesijs

clesiis suorum ordinum, *contradicente Episcopo*, prædicare præsumat.

2407. Circa hæc decreta not. 1. Regulares, habitâ licentiâ suorum Superiorum, posse in Ecclesiis sui Ordinis prædicare, sine licentiâ Ordinarij, modò se cum illa sui Superioris licentiâ coram illo personaliter præsentent, & benedictionem petant, esto eam non obtineant; quia plus non exigit Tridentinum, ut liquet ex textu, *cit. c. 2. in num. priori*; sic Barbofa *in cit. c. 2. sess. 5. n. 18.* & apud illum Reginaldus, Riccius. Fr. Emmanuel, Miranda, & alij. Nec obstant ea verba, quæ habentur *in c. 4. loc. cit.* ibi: *contradicente Episcopo*. Nam decretum illud *in cit. sess. 24. c. 4.* (ne ullus etiam in Ecclesiis suorum Ordinum *contradicente Episcopo* prædicare præsumat) solum intelligitur *eo tempore*, vel *horâ*, qua ipse Episcopus prædicare voluerit, aut coram se facere solenniter prædicari: non verò aliâs; ne scilicet dicamus, Concilium in hoc decreto contradicere illi, quod statuerat *cit. c. 2.* ubi plus non requirit, quam post Superiorum licentiâ à Regulari, in sui Ordinis Ecclesia prædicaturo, coram Episcopo benedictionem peti; sic Barbofa *cit. n. 18. & seq.* ubi addit ex Aldano *in compend. canon. decision. l. 1. tit. 4. n. 10.* referente, sic decisum à SS. Congregatione, negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, sub die 30. Januarii 1629. v. etiam Barbofa *in sess. 24. de Reform. c. 4.* ubi ex Brevis Urbani VIII. ad Cardin. de Sancto-Val. idem aperte confirmatur.

2408. Not. 2. Regulares exemptos, extra Ecclesias suorum Ordinum, prædicare non posse sine licentiâ sui Superioris, & Ordinarij, ut liquet ex textu, in *n. 2406.* & quamvis posse illos præviè examinari ab Episcopo, in dato casu resolvat Aldanus *cit.* asserens, sic esse decisum in Ugentin. 22. Januar. 1628. hoc tamen non habet fundamentum in textu, ut rectè notat Henriquez *in Summa l. 10. c. 23. lit. L. & alij.*

2409. Quæres, an si Regulares absque licentiâ Episcopi prædicaverint in Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt, puniri possint ab Episcopis? respondent negativè Quartana *in Summa Bullar. V. Privilegia Regularium.* Zerola *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 41.* volentes, puniendos in dato casu à Tom. I.

Regularibus suis Superioribus, idque sic decisum esse.

Sed dices cum Barbofa *in cit. c. 2. sess. 5. à n. 12.* hodie contrarium esse dicendum per *constitut. Greg. XV. incipientem: Inscrutabili* 9. Febr. 1622. ubi sic habetur: demum habeat Episcopus auctoritatem coercendi, ac puniendi *quoscunque exemptos*, tam sæculares, quam Regulares, qui *in alienis Ecclesijs*, quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentiâ, & in alijs suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint: merito dubitari, an ea constitutio debite vulgata, & usu recepta sit, prout ad vim obligandi requiritur *ex n. 139. & seqq.* Cæterum ubi vim obtinet, quoad *ly ipso contradicente*, non venit intelligendum aliter, quam dictum sit *n. 2407.* Nec enim præsumi potest Pontifex aliter exigere, ne Episcopus *contradicat*, quam fuerit intentio Concilij, cujus observantiam in eo puncto fieri voluit.

Not. 3. si Ordinario præsentetur Prædicator idoneus, licentiâ illi denegandam non esse; sic Armendarius *l. 3. de Prædicatorib. Sacre script. n. 8.* & quamvis Ordinarius ad libitum, & sine rationabili causa, suspendere non possit à prædicatione, consequenter sic suspendendo peccet (cùm jure suo irrationabiliter utatur) eum tamen, si suspendat, non teneri causam exprimere, quare ad hoc prohibendum moveatur? docet Barbofa *de Potest. Episc. p. 3. allegat. 76. n. 22.* sed de hujus actus valore merito ambigitur.

Not. 4. etiam exemptis, ubi prædicando in suis, vel alienis Ecclesijs, errores, aut scandala disseminaverint in populo, prædicationem interdici posse; si autem hæreses prædicaverint, contra eos procedi posse secundum juris dispositionem; aut loci consuetudinem ab Ordinario, ut Sedis Apostolicæ delegato, esto generali, vel speciali privilegio se exemptos prætenderent; eâ tamen cautelâ, ne Prædicator vel falsis infamationibus, vel aliâs calumniosè vexetur. Sic Trid. *sess. 5. de Reform. c. 2. & si verò.*

AS: (o): S

Zz z

q. III.

¶ III.

An, & qualiter Exempti, vi Tridentini, subjiciantur locorum Ordinarijs in accipienda approbatione pro audiendis confessionibus?

2412. **A**Nte resolut. Not. 1. per *approbationem* communiter intelligi *Authenticum testimonium*, quo aliquis Sacerdos declaratur habilis, & idoneus ad excipiendas confessiones, ut ex communi sententia tradit Suarez, Layman, Valquez, & alij, quos citat, & sequitur Castropal. p. 4. tr. 23. D. unic. p. 17. §. 1. n. 1. aliqui tamen accipiunt illam etiam pro consensu, quo Pontifex, vel Episcopus oves suas subjicit Sacerdoti, habenti ex Ordine Presbyterali potestatem absolvendi à peccatis, ut absolutionem ab illo recipiant, quam quidam (sed non bene) vocant jurisdictionis concessionem; nam *jurisdictio*, in quantum explicat *potestatem clavium*, confertur in susceptione Ordinis presbyteralis; & rectius dicitur importare *applicationem* potestatis clavium relatè ad eos, pro quorum confessionibus audiendis Confessor idoneus judicatur.

2413. Not. 2. hanc approbationem, seu iudicium idoneitatis, esse omnino distinctum à jurisdictione, seu potestate audiendi confessiones: tum quia jurisdictio est superioritas, subditos respiciens; approbatio autem solum aptitudinem, & dispositionem personæ approbandæ spectat; tum quia Presbyteri in sua ordinatione, à peccatis absolvendi potestatem accipiunt, ut expressè docet Tridentinum *sess. 23. de reformat. 15.* secus approbationem. Et ideo approbatio non est illius jurisdictionis, seu potestatis concessio; ut volunt alij, de quibus V. n. 2816. sed habilitatis personæ authentica declaratio; & per consensum ejus, cujus interest, alteri oves suas pro foro interno committere, jurisdictionis applicatio, ut dictum est. Quamvis autem approbatio (quæ est iudicium idoneitatis) non sit jurisdictionis concessio, ea tamen requiritur ad jurisdictionis usum, cum requiratur, ut potestas absolvendi à peccatis, in ordinis receptione accepta, huic, & illi subjecto, Ecclesiæ authentico iudicio, applicetur, ut effectum

suum proximè operari possit, ut constabit ex seq. His præmissis

2414. Resp. omnes Presbyteros, tam sæculares, quàm Regulares, quantumvis aliàs exemptos, hoc sensu Ordinario subjici, quòd non possint confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idonei reputari, nisi aut parochiale beneficiũ, aut ab Episcopis per examen (si illis videbitur necessarium) aut aliàs idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis deor, obtineant, privilegijs, aut consuetudine quacunque non obstantibus; sic Trid. cit. c. 15. ubi approbatio in utroque sensu (juxta n. 2412.) videtur requiri.

2415. Ad meliorem hujus decreti intelligentiam advertendum 1. *ex vi hujus decreti*, ejusmodi approbationem Episcopi, esse necessariam pro excipiendis confessionibus *sæcularium* etiam Sacerdotum; non autem *Regularium*; ratio est, quia jure antiquo ad excipiendas Regularium confessiones necessaria non erat approbatio per *Episcopum*; sed quilibet Sacerdos eligi poterat de consensu Prælati, ut communiter traditur à Doctoribus teste Castropal. cit. §. 2. n. 1. cum ergo Trident. in hoc decreto nihil mutaverit, vel expresserit de audiendis confessionibus *Regularium*, hoc manet sub dispositione juris antiqui, prout colligitur ex c. 2. de *Translat. Episcop. & L. Precipimus C. de Appellat. ita Layman l. 5. summe tr. 6. c. 11. n. 1. & complures alij.*

2416. Advertendum 2. licet *ex vi dicti decreti* certum sit, ad usum jurisdictionis requiri in Sacerdote approbationem Episcopi ad hoc, ut munus audiendi confessiones sæcularium ritè exerceat, dubitari tamen, an ad hoc requiratur, ut Sacerdos approbatus sit ab *Episcopo loci*, ubi confessiones audit? an ab Episcopo *pœnitentis*, an ab Episcopo *ipsius Sacerdotis*? variaz sunt opiniones Doctorum in hac quaestione. Nam alij docent, quantum *ex vi illius decreti* Concilii, sufficere, quòd Confessor approbatus sit ab Ordinario, vel *pœnitentis*, vel *loci*, ubi confessiones excipit; ita Henriquez l. 8. de *Matrim. D. 34. n. 16.* alij determinatè requirunt approbationem *Episcopi loci*, in quo confessiones excipiuntur; sic Guierrez l. 1. *canon. quest. c. 27. n. 6.* Ugo lin. de *Potestat. Episcopi c. 2. §. 2. n. 8.* quos citat

citatur, & sequitur Barbosa, p. 2. de Potestat. Episcopi Allegat. 25. n. 14. alij petunt determinatè approbationem Episcopi pœnitentis, in quorum sententiam multum inclinatur Suarez tom. 4. de Pœnit. D. 28. sect. 6. n. 8. alij demum affirmant approbationem ab Episcopo Confessarij esse necessariam, quod absolutè tenet Suarez cit. sect. 6. & sect. 7. à n. 3. Coninch. de Pœnit. D. 8. d. 7. n. 50. Bonacin. D. 5. de Pœnit. q. 7. p. 4. §. n. 15. Fagundez de 2. precepto Ecclesie l. 7. c. 20. n. 92. quos citatur, & sequitur Castropal. p. 4. tr. 23. D. unic. p. 27. §. 3. n. 4.

sua diœcesi quis confessiones excipiat, qui ab eo idoneus judicatus non fuerit. R. id procedere, si Confessor non habeat authenticum testimonium à suo Ordinario, quoad approbationem necessariam de sua idoneitate, ac habilitate; nam hoc posito nihil deficit ad legitimū usum suæ potestatis absolvendi à peccatis, acceptæ in Ordinatione, si approbatus sit indefinitè, ac sine limitatione relatè tamen ad subditum; quod tamen accipiendo in solo decreto Concilij Trid. nam quid dicendum sit vi constitutionis Clementis X. dicemus in seqq.

2417. In hac opinionum diversitate certum videtur, quòd Trid. in decreto, de quo n. 2414. approbationem Confessoris exigens ad usum jurisdictionis absolvendi à peccatis, acceptæ in Ordinatione, non determinet, an Confessor debeat approbationem habere à suo? an à pœnitentis? an ab Ordinario loci, ubi confessiones audit? quia tamen exigit, ut Presbyter non prius confessiones secularium audiat, quàm Ordinario se subiciat, ut ab illo approbetur (hoc est per authenticum testimonium illius, ad usum suæ potestatis idoneus, & habilis declaretur) & hoc in approbando denotet subjectionem; in approbante Superioritatem, seu jurisdictionem, quæ in non subditum exerceri nullatenus potest; rectè sequitur, quòd, cum Confessor recipere approbationem debeat ab eo, cujus jurisdictioni subest, Confessoris approbatio, à suo Episcopo necessaria sit, stando in solo decreto Tridentini.

Dices 3. SS. Congregatio, relata à Roderiquez, & à Barbosa in Remissionibus Concilij, declaravit: approbatum ab alio, quàm à Valentino Episcopo in diœcesi Valentina, non censi approbatum ab Ordinario juxta formam Concilij; ad hoc respondet Fagundez citatus, id procedere, si sit approbatus ab alio, cui approbandus, non erat subditus, id confirmans Cardinalium declarationibus; & ex his patet ad quæstionem initiò §. propositam, quantum est vi solius Tridentini.

2418. Dices 1. Concilium requirit approbationem Sacerdotis ab Episcopis; ergo quilibet sufficit, sive sit Episcopus Sacerdotis, sive pœnitentis, sive loci, in quo Sacramentum pœnitentiæ ministratur. R. hoc probabiliter dici, ut volunt AA. cit. n. 2416. rectius tamen (seclusa constitutione Clementis X.) intelligi de Episcopis, quibus subest approbandus propter rationem in preced. num. datam. Not. autem, ut in Ordine ad hoc Sacerdos habeat subjectionem, ad approbationem sufficere, quòd ei subiectus sit, vel ratione domicilii, vel habitationis, etiam transeuntis, aut quasi domicilii, vel obsequii, aut alterius Ministerii, ut notat Castropal. cit. §. 2. n. 4. & §. 3. n. 4.

Præter hæc not. 1. approbationem, quæ contingit collatione beneficii durare solum, dum beneficium retinetur, nisi ex rationabili causa prius revocetur, ut notat Suarez cit. D. 28. §. 2. n. 8. si autem approbatio concessa sit solum ad certum tempus, hoc finito finiri & illam; cum sic habeat terminum: sed in casu, quo quis approbatus sit absolutè, ac indistinctè, nimirum sine limitatione temporis, vel ad certas tantum personas, plures censent, approbationem cessare ex duplici capite, nimirum ex parte Confessarij, & ex parte Episcopi, ex parte Confessarij, si diœcesim mutet; ex parte Episcopi, si ipse, vel ejus Successor eam revocet, & ita tenet Suarez cit. D. 28. §. 7. n. 3. & 8. Fagundez cit. c. 2. n. 22. & alij.

2419. Dices 2. ad Episcopum spectat, ne in Tom. I.

Rationem primi dant ex usu, & consuetudine. Nam quoties Regulares, vel sæculares Presbyteri à diœcesi, ubi approbati sunt, transeunt in aliam, hujus Episcopi approbationem requirunt; quod confirmatur 1. ex responso S. Congregat. pro diœcesi Valentina, de quo n. 2420. secundo quia Episcopus approbans non potest subicere oves alienas; sed solum eas, quæ ipsius pastoralis curæ à Deo commissæ sunt; nec ad eum pertinet declarare ido-

idoneitatem personæ pro qualibet diœcesi; ubi tamen not. Summum Pontificem esse Pastorem supremum omnium Christi fidelium, & Ordinarium Ordinariorum, atque ad eodẽ cujuslibet diœcesis.

2423. Rationem autem secundi sumunt ex c. *Accepimus, de atate, & qualitate*. Ubi dicitur, quod reputati idonei ad Ordines, non sint postmodum reputandi indigni ad beneficium, nisi fortè, postquam promoti sunt, reddiderint se indignos; ergo etiam si approbati ad confessiones audiendas, postmodum se reddiderint indignos, ab eo munere removeri poterunt, quod maximè procedit, si cognitum, & probatum fuerit, eos scandalosè vivere, errores disseminare &c. *Arg. c. Accepimus. & c. 2. in Trid. sess. 5. de quo superius*, sic illi.

2424. Verùm quidquid sit de illa ratione, seu probatione, qua utuntur Authores citati n. 2422. ad ostendendum, quod approbatio (sumpta pro authentico testimonio de idoneitate personæ ad munus audiendi confessiones personarum sæcularium) ex parte Confessarii cesset, si diœcesim mutet: nunc post constitutionem Clementis X. incip. *Superna Magni*, editam 1670. nullus Regularium potest licitè, ac validè confessiones personarum sæcularium audire, nisi approbatus sit ab Ordinario loci, in quo confessio fit.

2425. Postquam enim Clemens 2. 1. diætæ constitutionis ait, innotuisse suæ Sanctitati, dubitationes non nullas (circa plures materias, inter quas etiam nominat approbationem, pro audiendis confessionibus, de qua jam ante Tridentinum disposuerat) in aliquibus diœcesibus excitatas fuisse, ex quibus controversiæ, & dissensiones permultæ in dies subsequi possent occasione privilegiorum, quæ per Sedem Apostolicam Religiosis Ordinibus concessa fuerunt. Subjungit §. 2.

2426. *Nos attendentes*, quod alias diversis temporibus prædictæ dubitationes, & controversiæ nonnullis Prædecessorum nostrorum summorum Pontificum constitutionibus, earumque declarationibus definitæ fuerint; ejusmodi definitiones in unum collectas, ut magis, magisque dissensionum tollantur semina, & impesserum firmior in agro Dominico Pax Christi floreat, pro summo, quo fungimur, A-

postolatũs Officio, novis Apostolicis literis muniendas duximus, & roborandas. Itaque de Consilio nonnullorum Venerabilium Fratrum nostrorum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & dilectorum Filiorum Romanæ Curie Prælatorum, pietate, doctrinâ, & prudentiâ præstantium, & *matura deliberatione nostra, atque ex certa scientia, hac generali, & perpetuò valitura constitutione, decernimus, & declaramus*, primò (ut habetur §. 3.) Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo Diœcesano benedictionem petere; prædicare tamen posse, quamvis illam non obtinuerint. Deinde in §. 4. *Religiosos ab Episcopo ad confessiones sæcularium in sua diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia diœcesi eas, absque Episcopi diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi sint ejus Episcopi, à quo ipsi Religiosi jam fuerant approbati.*

Ex hac Clementina habetur, approbationem acceptam ab uno loci Ordinario, nulli prodesse, ut *vi ejus in alia diœcesi licitè, ac validè audire valeat confessiones personarum sæcularium, non modò illarum, quæ subjætæ non sunt illi, à quo approbatus fuit, sed nec subjectarum, si confessio fiat extra diœcesim approbantis:*

Hinc quamvis aliqui prius apud Archidekin relati, *Theol. tripartita p. 3. tr. 1. q. 17.* è quibus Leander de Murcia *in c. 6. Regule S. Francisci q. 8. Corduba*, Præpositus, Collossus, quos refert Diana *p. 6. tr. 7. resol. 50. Bauni 1. p. tr. 5. c. 21. prop. 2.* docuerint, tanquam probabile, *Regularem approbatum ab Ordinario ad confessiones sæcularium in una diœcesi, validè posse ubique confessiones audire, sine approbatione Ordinarij istius loci, in quo versatur:* nunc tamen hæc sententia probabilis non est; cùm contra se habeat certam definitionem Sedis Apostolicæ.

Not. præterea, duas propositiones in dicta constitutione Clementis X. esse considerandas quoad præsentem quæstionem. *Prima est in §. 4. ubi habetur, quod Religiosi ab Episcopo (v. g. Passavienfi) ad confessiones sæcularium in sua diœcesi audiendas approbati, non possint in alia diœcesi (v. g. Ratisbonensi) absque Episcopi diœcesani (nimirum Ratisbonensis) licentiâ, audire confessiones, quamvis pœnitentes*

tes subditi sint ejus Episcopi (nimirum Passaviensis) à quo ipsi Religiosi jam fuerant approbati.

2430. Altera est in §. 7. ibi: *Religiosos, habentes facultatem absolvendi ab omnibus casibus, Sedi Apostolica reservatis, non ideo à casibus Episcopo reservatis, posse absolvere; posse autem Regularem Confessorem in ea diœcesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia diœcesi, à peccatis in ipsa reservatis, non autem in illa, ubi Confessor approbatus est, absolvere, nisi eosdem pœnitentes noverit, in fraudem reservationis pro absolutione ad alienam diœcesim obtinendâ migrasse.*

2431. Ex prima propositione sequitur, quòd Confessor Regularis, approbatus ab Episcopo Passaviensi ad audiendas confessiones in Diœcesi Passaviensi, existens in Ratisbonensi, ubi approbatus non est, non possit audire confessiones subditorum diœcesis Passaviensis; & ex secunda, quòd Confessor Regularis, approbatus ab Episcopo Passaviensi ad audiendas confessiones in Diœcesi Passaviensi, existens in Diœcesi Passaviensi possit Ratisbonensium confessiones audire, & absolvere à reservatis in Diœcesi Ratisbonensi, si eos sine fraude reservationis, ex diœcesi Ratisbonensi, venientes ad diœcesim Passaviensem, audiat.

2432. His porro annotatis, in dubitationem venire posset, quomodo fieri possit, quòd non valeam absolvere, mihi legitime subiectum à suo Episcopo, existentem extra hujus diœcesim? & absolvere possim mihi nullatenus subditum, existentem etiam extra suam diœcesim? primum enim sequitur ex propositione prima; alterum, ex secunda; quòd difficulter dici poterit, nisi concedas diœcesanum, pro cujus diœcesi non sum approbatus, fieri meum subditum per hoc præcisè, quòd sine fraude veniat ad me in ea diœcesi, *in, & pro qua* sum approbatus.

2433. Videtur tamen posse responderi in prima propositione, distinguendo ea verba: *audiendas confessiones in sua diœcesi.* Si enim hæc verba approbationis, qua suos mihi Episcopus Passaviensis subiecit, subiectionem restringant *ad locum ita*, ut solum tunc mihi subiecti sint, *si intra diœcesim, & non extra confiteantur*, omnino conceditur ea propositio: si autem verba

approbationis non sic restringant subiectionem, sed Episcopus mihi simpliciter subiciat ad audiendas confessiones suorum diœcesanorum sine ulla alia restrictione, videri posset alicui, non esse de mente illius constitutionis, quòd tali casu ejusmodi pœnitentes non possim absolvere extra diœcesim, de qua sunt pœnitentes, & Confessor sic approbatus; licet per accidens existant alibi; cum adhuc approbationem pro tali pœnitente Confessor retineat, ut notat Castropal. *cit. p. 4. tr. 23. D. unic. p. 17. §. 2. n. 9.*

Ratio id suadens esse posset; quia in hac constitutione Clemens non condit novum jus, sed tantum declarat dubia, suborta inter Regulares, & Ordinarios; adeoque in hoc puncto non adimit Regularibus ullum jus præexistens, & consistens cum jure, quòd declarat; 2. quia jurisdictionis absolventi à peccatis exercetur in volentes; consequenter est voluntaria, quæ etiam in alieno territorio exerceri potest 3. quia etiam post dictam constitutionem (editam ante 29. annos, nimirum anno 1670. usque ad hunc annum 1699.) fortè in pluribus locis contrarius usus fuit, puta in iis casibus, ubi Regulares cum secularibus in peregrinationibus ad loca etiam extra diœceses (de quibus ipsi sunt) proficiscentes, eosdem liberè, nulloque contradicente absolvunt 4. denique magnæ omnino dubitationis esse posset, an hoc decretum unquam publicatum sit eo modo, quò id à nonnullis DD. requiritur, ut obtineat vim obligandi in actu secundo.

Confirmari posset ex eo, quòd docet Barboza in *Trid. sess. 23. de reform. c. 25. nu. 9.* dicens: Parochum subditorum suorum confessiones posse audire in aliena prochia, & *ubique locorum*; idem sentientibus plurimis alijs, ibidem *cit.* ergo etiam poterit Regularis extra diœcesim Passaviensem respectu civis de diœcesi Passaviensi, si & ipse approbatus sit indefinitè, ac sine limitatione pro subditis diœcesis Passaviensis.

Verum hic observandum est, discrimen esse faciendum, inter doctrinam, quæ stetit attentò præcisè decreto CC. Tridentini de quo *n. 2414.* & doctrinam, quæ nunc tenenda est attentà constitutione Clementis X. de qua *nu. 2424.* Quare ad rationem dubitandi in *nu. 2434.* Resp. etfi, quòd

quòd ibi dicitur, sustineri possit, *spectato præcisè decreto CC. Tridentini* ex mente Doctorum, quos retuli *num. 2416.* attendam tamen illa Clementina non procedere, nisi Confessor approbatus sit ab Ordinario loci, ubi confessio fit.

2437. Ad primam rationem in *nu. 2434. §.* verum esse, quòd constitutio Clementis X. dubia plura declaret; probabilius tamen est, eam non esse *merè declarativam*, juris præexistentis; *sed etiam* dispositivam, ut colligitur ex ejus verbis in *q. 2. ibi: decernimus, & declaramus*; præsertim cum graves AA. censuerint, ut notavimus *n. 2416.* non esse jure Tridentini determinatum, quòd Confessor debeat esse approbatus ab Ordinario loci, ubi confessio fit; quòd tamen determinat illa Clementina.

2438. Ad secundam rationem in *nu. 2434.* Resp. verum esse, quòd jurisdictio absolvendi à peccatis exerceatur à Confessoribus in volentes, *sed subditos, & solum per Ordinem ad eas causas, per Ordinem ad quas illis subjecti sunt.* Certum enim est, Judicem jurisdictione pollentem ad certum duntaxat territorium, vel in certum genus hominum, vel causas determinatas in aliqua linea causarum, sive civilium, sive criminalium, non posse jurisdictionem suam exercere circa illos, nisi casus propositus ex iis sit, per ordinem ad quos ei subjiuntur. Cum ergo Clemens X. *statuerit, & declaraverit*, quòd sæculares personæ non subjiuntur Confessoribus Regularibus in ordine ad forum poenitentiae, etiam supposita approbatione *alicujus Ordinarij, Papa inferioris*, nisi approbati sint ab Ordinario loci, ubi fit confessio, aliter circa ejusmodi personas jurisdictionem suam, in potestate clavium sitam, exercere non poterunt; quia illam exercerent in casu, secundum quem non subjecti.

2439. Ad 3. ibidem Resp. verum esse, etiam jus Ecclesiasticum abrogari posse usu contrario, si is talis sit, qualis requiritur, ut lex abrogetur, vel in defuetudinem veniat; de quo egimus *hoc lib. 1. 2.* ex hoc tamen solum sequi, dictam Clementinam non obligare, ubi talis usus contrarius, vel consuetudo legitime inducta est; non alicubi *ad 4. in eodem num.* respondit aliquis Theologus etiam defacto non improbabili-

liter sustineri posse sententiam illorum DD. qui dicunt, legem Ecclesiasticam non obligare in actu secundo, antequam promulgata sit, in diocesis, aut Provinciis, si ea lex *dispositiva* sit; sed non, si *merè declarativa*; constitutionem autem Clementinam, de qua in præsens, in materia, & puncto approbationis, esse *merè declarativam*.

Sed hæc responsio valeat, quantum potest; mihi tamen non videtur satisfacere, cum rectè negetur minor. Deinde multi graves AA. docent, etiam legem *merè declarativam* indigere promulgatione, & hoc æquè, ac quando *dispositiva* est. Cum enim declaratio juris præexistentis, de cujus sensu dubium est, & obscurum, solum propterea fiat, ut constet, *in quo sensu verba juris obscuri, vel ambigui, subditos ligent, vel non ligent*; hoc autem tam parùm sciant subditi sine publicatione sensus juris declarati, quam sine promulgatione sciant, quid velit jus dispositivum, seu noviter constitutum; æquè necessaria erit promulgatio legis *merè declarativæ*, ac legis noviter constitutæ, seu *dispositivæ*; ergo si non improbabili-ter tenet illorum Doctorum sententia in lege *dispositiva*, ut vult ille Theologus; pariter tenebit in lege *merè declarativa*. Cæterum, juxta dicta *hoc lib. 1. 2.* Resp. legem Pontificiam censeri sufficienter promulgatam, si Romæ publicata sit, at hanc publicationem habet illa Clementina. Ergo.

Ad id, quòd habetur in *§. 7. dictæ constitutionis Clementis X. de qua n. 2428.* Resp. omnino concedi eam propositionem (nimirum Regulares) *ex hoc*, quòd possint absolvere *ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reservatis*, non ideo etiam posse à casibus Episcopo reservatis: esto fortassis (ante hoc decretum) aliqui senserint oppositum, secuti regulam juris, *cui licet, de regul. jur. in 6. & L. juris gentium, q. ad eod. ff. de pact.* ubi recipitur argumentum à majori ad minus; præsertim cum facultas absolvendi sit favorabilis, quando conceditur in favorem ejus, cui datur, ut in simili rectè notat Pyrrhus, Corradus *in præxi dispens.* Apostol. *l. 1. c. 5. nu. 27.* hoc tamen non obstante non videtur præjudicari privilegio eorum, quibus concessa est potestas absolvendi ab omnibus casibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis.

Quoad alteram partem in eod. n. 2429. quod subditus alienus à casu in sua dicecesi reservato, in alia, ad quam sine fraude reservationis transit, à Confessore approbato in hac (ubi talis casus reservatus non est) absolvi possit, videtur omnino affirmandum, si vel ab Ordinario suo, vel ex ipso transitu, ad talem locum Confessoribus pro tali dicecesi approbatis subji- ciatur; cum aliàs in non subditum juris- dictio inaniter exerceretur; videtur au- tem in dicto casu subjiçi per constitutio- nem cit. Clementinæ, ut constat ex cit. Clement. 57. Ergo.

§. IV.

An Exempti possint audire confessiones secularium, si approbatio illis injustè denegetur?

442. **S**upponend. in Clementina Dudum, de sepulturis; Extrava. Bonifacij VIII. incip. super cathedram: eodem, Mendican- tibus (non enim loquitur textus indefinitè de Exemptis) ut, si ex odio, vel malevolen- tia, ubi à suis Superioribus præsentati sunt, repellantur ab Episcopo, possint confes- siones audire, concessum esse, Verba Cle- mentinæ citatæ sunt: si forè jam dicti præ- lati (quibus scilicet præsentandi sunt ro- gantes approbationem) quemquam ex di- ctiis Fratribus præsentatis, eisdem ad hujus- modi officium nolent habere, vel non du- cerent admittendum; eo amoto, vel sub- tracto, loco ipsius, similiter eisdem præ- sentandus Prælati possit, & debeat alius surrogari; si verò ydem Prælati præfatis Fratribus ad confessiones (ut præmittitur) audiendas electis, hujusmodi exhibere li- centiam recusarint: nos ex nunc ipsis ut confessiones sibi confiteri volentium liberè, licitèque audire valeant, & eisdem pœni- tentiis imponere salutes, atque eisdem beneficium absolutionis impertiri, gratio- sè concedimus, de plenitudine Apostolicæ potestatis; id quod etiam iisdem verbis habetur in Extravag. super cathedram, in- ter communes.

Postquam autem in CC. Tridentino, sess. 23. cap. 15. decretum hujus tenoris editum est (quamvis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potesta- tem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem posse confessiones secularium, etiam Sacerdo-

tum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur: esse necessa- rium, aut aliàs idoneus judicetur, & ap- probationem, quæ gratis detur, obtineat, privilegij, & consuetudine, quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus) inter DD. super illo privilegio, de quo num. preced. controversia orta est, an il- lud per hoc decretum Tridentini sublatum sit, vel non? Non esse per hoc decretum Concilij sublatum, tenent scribentes, et- iam post Tridentinum, Layman lib. 5. summa tr. 6. c. 11. num. 4. Fagundez l. 7. de 2. præcept. Ecclesiæ, c. 2. nu. 15. & 58. Navarr. Henriq. Vega, Miranda, & alij quos citat, & sequitur Castropalaus cit. S. 3. nu. 8. V. num. 2792.

Contrarium tamen tradit Suarez cit. d. 28. sect. 5. n. 6. & 15. ubi ait: ad hoc, ut Sacerdos potestatem absolvendi à pecca- tis, acceptam in collatione Ordinis, validè exerceat, Tridentinum expressè postula- vit approbationem ejus, factam ab Epi- scopo, tanquam conditionem, ut Sacer- dos idoneus reputetur, & patet ex textu, ibi: nullus reputetur idoneus, nisi ab Epi- scopo approbationem obtineat; ergo hac conditione non posita, nullus est usus po- testatis à Sacerdote in ordinatione acce- ptæ; ergo undecunque contingat, illam deficere, idem procedit.

Sed ad hoc illi AA. respondent, id om- nino procedere, nisi aliunde idoneus judi- cetur, & approbetur, nimirum ab ipso jure, quod clarè videtur insinuare et- iam ipse textus Tridentini, ibi: aut a- liàs idoneus judicetur; addunt nec dici posse, huic privilegio derogatum esse per Tridentinum, vi expressæ clausulæ: privi- legijs quibuscunque non obstantibus; quia juxta plures DD. privilegium insertum juri communi (quale est dictum privile- gium Mendicantium) indiget derogati- one speciali. Deinde lex generaliter loquens non derogat dispositioni in casu speciali, cujus mentionem non facit; ac dispositio illa in Clement. Dudum, & Ex- travag. cit. est in casu speciali; & decre- tum Tridentini generaliter loquens, non facit ejus mentionem specialem: ergo; & ipsa sentiunt non pauci, etiam referen- di nu. 2792. Accedit, etiam in dato casu verificari verba decreti: nullus reputetur ido-

idoneus, nisi ab Episcopo approbationem obtineat. Nam habentes illud privilegium à Clemente, & Bonifacio pro tali casu concessum, approbationem habent à Lege Pontificia, seu Summo Episcopo, qui est Ordinarius in qualibet dicecesi; sic illi.

Hanc eandem sententiam, ab aliis fuse propugnatam esse, & copiose, refert Archdekin in *Theol. tripart. p. 3. tr. 1. q. 18.* qui tamen *cit. p. 3. tr. 2. c. 2. n. 5. refert,* derogationem Urbani VIII. in oppositum, annotarià Card. de Lugo. *D. 22. de Pœnit. n. 29.* & quoad Confessionem Paschalem illud privilegium reprobari ab Alexandro VII. *propof. 13.* Cæterum ipse *p. 3. tr. 1. q. 18.* in editione Colonienfi ad hanc questionem, *An Regularis manifestè idoneus, cui approbatio ab Ordinario injustè negatur, possit validè in illius dicecesi confessiones excipere?* rectius respondet negativè, cum Suarez, Vasquez, Lugo *de Pœnit. D. 21. sect. 3. n. 5.* quia negatio approbationis, non est approbatio, quam Tridentinum expresse requirit:

Dices 2. licet Episcopus injustè neget approbationem Sacerdoti non Regulari, is adhuc non potest licitè, ac validè audire confessiones; ergo nec Regularis; etiam ex Ordine Mendicantium, licet Episcopus ei injustè neget approbationem. Respondent. N. conseq. quia Sacerdos non Regularis eo casu, nec ab Episcopo, nec ex privilegio inserto juri communi habet approbationem; secus Regularis ex tali Ordine, ut constat ex jam dictis. Sic illi.

Quæres, unde colligi possit, quod Episcopus *injustè*, seu sine justa causa neget approbationem Regulari Ordinis Mendicantium à suo Superiore, Ordinario pro approbatione presentato? Respondet Rodriguez *in explic. Bullæ §. 9. d. 1.* & Fagundez *l. 7. in 2. præcept. Eccles. c. 2. n. 16.* si nullam hujus negationis causam legitimam exhibeat, nec apparet habere, posse, si Religiosis, vel Religioni detrahat, si alios Clericos, vel etiam Regulares, minus opinione communi hominum, idoneos approbet: quibus merito addi potest, si, ubi potest, erga talem religionem vindictam, vel passionem ostendat, &c.

Dices 3. Ordinarius, Regulares, etiam simpliciter, & sine restrictione approbatos pro sua dicecesi, suspendens à confes-

sionibus audiendis, seu revocans licentias, illis concessas, ex nova causa superveniente, quæ ipsas confessiones concernat, non tenetur eam causam Regularibus significare, sed Sedi Apostolicæ duntaxat, ubi eam aperiri postulaverit; ergo ex hoc, quod Ordinarius ejusmodi Regularibus etiam à suo Prælato presentatis, non exhibeat legitimam causam negatæ approbationis, non negat *injustè*, Ant. Constat. ex Constit. Clementis X. 32. solutionem hujus Argumenti petendam ex *n. 2449. & seq.* sic ex mente Authorum (quos retuli *n. 2440.*) cæterum rectius hoc negari, jam dixi §. *Hanc eandem.*

Præter ea, quæ in præmissis dicta sunt 2443. not. 1. eum, qui constituitur Parochus, aut obtinet beneficium, cui animarum cura annexa est, non indigere alia approbatione; si tamen Parochus Officium illud, aut beneficium relinquit, non poterit sine nova approbatione confessiones excipere; sic Archdekin *cit. p. 3. tr. 2. c. 2. n. 2.* quamvis Mendo *in statera opinion. benignar. dissertat. 14. q. 13. n. 145.* censet, eum, qui fuit Parochus, etiam si sponte beneficium dimittat, actu approbatum esse; quia perseverat approbatio præstita in collationem beneficii, quæ non amittitur per dimissionem illius; ita Mendo.

Rationem reddit, quia Tridentinum intendit, quod constet de idoneitate Confessarij, vel per approbationem Ordinarij, vel per publicum testimonium Ecclesiæ in collatione beneficii Parochialis; constat autem de idoneitate ejus, qui dimisit beneficium, siquidem id publicum testimonium præcessit, quod non extinguitur per eam dimissionem, illudque testimonium præcedens eodem modo actu se habet, sive ille retineat beneficium, sive dimittat; sicut ergo actu durat, & actu est approbatus, si retineat; sic etiam durat actu, si dimittat; quippe in eo testimonio publico Ecclesiæ nulla fit immutatio, sed in aliquo ad illud secuto, quod non minuit, nec tollit testimonium, de idoneitate. Sic ille

Sed hoc videtur limitandum nisi approbatio restricta sit ad tempus *retenti beneficij curati*; nec intelligi debet, nisi pro audiendis confessionibus in loco, ubi approbatus est ab Ordinario loci ex *constit. Clementis X.* de qua *n. 2426.*

Not. 2. cùm approbatio non sit actus Ordinis, Episcopum posse illam conferre per Vicarium, vel alium quemvis deputatū.

Not. 3. examen, in Ordine ad approbationem, non esse absolutè necessarium, modò aliunde de Sacerdotis aptitudine ad confessiones audiendas prudens iudicium formari possit, colligitur ex Trident. *sup. in n. 2414.*

Not. 4. approbationem concedi posse cum restrictione ad certum genus personarum, certum locum, & tempus, quando iusta causa occurrit.

Not. 5. non teneri Episcopum stare iudicio cuiusvis alterius Ordinarij pro sua diocesi, in qua possunt esse difficultates alijs non communes; si tamen Episcopus tantum ostendat se contentum aliorum approbatione, Sacerdos alià non indigebit; sin minus, in validè absolvet.

Not. 6. Parochum, aut alium, ob magnum populi ad se accursum, non posse ad audiendas confessiones sibi asciscere alium Sacerdotem, vel Regularem, vel sæcularem, non approbatum ab Ordinario loci, in quo fit confessio; secus taliter approbatus; constat ex *Constit. Clementis X. de qua n. 2426.* & tradit Andreas Mendo in *Statuta opinionum benignar. dissertat. 1. q. 5. n. 76.*

Not. 7. ab eod. n. 77. tradi, Regularem ab Episcopo unius diocesis approbatum, si hic ad aliam diocesin promoveatur, indigere nova approbatione ipsius ad audiendas confessiones in illa; quia per priorem non verificatur, eum esse approbatum ab Ordinario loci, in quo fit confessio.

Not. 8. non licere Episcopo, Sacerdoti idoneo, sine iusta causa, approbationem denegare; quia approbatio non est gratia arbitraria, sed est testificatio authentica de aptitudine personæ, ut illi ad confessiones audiendas iurisdictio conferatur; ergo cùm Sacerdotes ad illud munus sint Ordinati, non possunt sine injuria ab eo repelli, si debitâ doctrinâ, & prudentia instructi inveniantur. Ubi tamen nota, quòd, si Sacerdos idoneus etiam injustè reprobatus fuerit, non potest validè à peccatis absolvere. Quia negatio injusta approbationis, non est approbatio; Tridentinum autem ad validam à mortalibus absolutionem Ordinarij approbatio-

Tom. I.

nem requirit. *Non obstantibus*, inquit, *privilegijs*; ubi tamen nota, quod dicitur de doctrina in approbando, debere etiam intelligi de moribus, ac probitate vitæ. *V. num. 2792.*

¶ V.

An Ordinarius, Regulares Exemptos, suspendere possit à Confessionibus audiendis?

Approbationem priùs concessam, posse denuo revocari ab ipso approbante, vel ejus successore, si approbatus evadat indignus, communis tenet; & ratio est; quia, si persona evadit inidonea, cessat declaratio authentica de illius idoneitate; evadit autem inidonea, si inhonestè, ac sceleratè vivat, aut pravi exempli sit, cùm præcipua Ministri Sacramenti Pœnitentiæ qualitas sit integritas vitæ, ac morum honestas, ut expressè habetur in *cit. Constit. Clement. X. §. 6.* ubi dicitur, *hanc ipsam qualitatem esse causam, quæ ad confessionis Ministerium pertinet*, sic, ut ob ejus defectum Episcopus Regulares, à semetipso approbatos, suspendere, aut repellere à confessionibus audiendis possit.

Quæstio tamen est 1. an valida sit approbationis revocatio, si eam alicui datam Episcopus absque iusta causa faciat? Negativam valde probabiliter sequitur Castropal. *cit.* quia stante idoneitate personæ per iudicium, & testimonium authenticum Episcopi declaratâ non modò non prudenter, imò nec licitè, nec validè idoneitatis declaratio mutari potest; aliàs Episcopi iurisdictio non in ædificationem, sed ruinam foret. Hinc meritò docet Castropal. *cit. p. 17. §. 3. n. 5.* Episcopum Presbytero sæculari, vel Regulari examen, & approbationem negare non posse, si ex odio, aliòve iniquo fine moveatur; tum quia id adversatur charitati, & Religioni; tum quia alienum est à munere Episcopali. Minus autem approbationem negare potest reperto per examen idoneo; tum quia, non approbando talem, saltem consequenter, & factò declararet ineptum, quod est in tali casu falsum, tum quia justè petenti, vi muneris, & officij sui, tenetur adjudicare postulatū, secundum merita causæ; sic ille, plura subjungens à n. 7.

Aa aa

Quæ-

2444.

2445.

2446.

Quæstio est 2. an, & qualiter Episcopus approbationem alicui, à se datam, simpliciter possit revocare? Ex justa causa, pertinente scilicet ad confessiones, posse revocare, jam ex dictis constat n. 2444. secus eâ seclusâ per n. 2445. Cæterum R. 1. Regulares, ad Confessiones audiendas, prævio examine, simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo approbatus, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, nisi nova causa, pertinente ad confessiones (de qua n. 2444. dictum est) superveniente; ita communis ex motu proprio Pij V. edito 1571. ac incipiente: *Romani Pontificis*, de quo V. Castropal. cit. p. 17. §. 4. n. 13. & habetur etiam in *Constitut. Clement. X. §. 5. incip. superna magni.*

Dixi, prævio examine; nam ad hæc verba notat Castropal. cit. n. 13. ex Suarez tom. 4. de Pœnit. D. 28. S. 8. n. 5. si nullo examine præcedente aliquem Regularem Episcopus approbaverit, posse ab illo etiam examini subijci; ubi tamen notandum ly, *nullo*. Nam si, ut fieri solet in Societate, domi examinatus, per viros intelligentes idoneus judicatus, ac ut talis, Episcopo præsentatus, probè gnaro, non præsentari, ut tales, nisi revera instructos idoneitate ad hoc munus, simpliciter approbetur, non verificatur, quòd approbatus sit nullo examine præcedente. Dixi: Regulares simpliciter approbatus ab ipsomet Episcopo non amplius revocari posse ad examen, aut suspendi à confessionibus audiendis, nisi superveniente nova causa, pertinente ad confessiones. Nam, si quidem simpliciter approbati essent, sed non ab ipsomet Episcopo, examine prævio, vel solùm ab ejus Vicario, aut moderni Episcopi antecessoribus, contrarium tenendum videtur ex cit. *Constitut. Clement. X. §. 5. ibi: Regulares verò, ad ejusmodi confessiones audiendas prævio examine, simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo (secus autem ab ejus Vicario, aut ab Antecessoribus Episcopis) approbatus, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, nisi nova superveniente causa, quæ ad confessiones audiendas pertineat.*

2447.

Ex hoc enim videtur sequi, Regulares

posse revocari ad examen, vel à confessionibus audiendis suspendi per Episcopum, licèt ab ejus Vicario, vel Antecessoribus Episcopis prævio examine (non autem ab ipsomet) approbati sint simpliciter, & sine ulla temporis limitatione. Verùm hoc ad eò indefinitè non sequitur. Primò enim, si Regulares, specialiter præsentati Episcopo, cum attestazione præmissi examinis, per ejus Vicarium simpliciter approbati sunt, Episcopo ad talem præfinitionem id demandante Vicario, censentur prævio examine approbati ab ipsomet Episcopo; sic enim non utcumque generaliter, sed specialiter agit per suum Vicarium; consequenter per se ipsum approbasse censetur. Secundò non procedit etiam in hoc casu, nisi superveniente nova causa, pertinente ad confessiones; cuius ratio sumitur ex n. 2444. Censetur autem nova causa superveniens, & ad confessiones pertineans, si taliter approbatus, vel physicè, vel moraliter inidoneus fiat: *Physicè*, si fiat surdus, aut mutus; *moraliter*, si scandalosè vivat, pœnitentes in errores inducat, vel seducat vitæ licentiâ &c. ut constat ex dict. *supr.* Et quamvis Zendo de Quæst. Canon. q. 26. n. 14. ac Fumus, V. *Absolutio* n. 23. censeant, approbationem, datam Regularibus, nullatenus revocari posse, non solùm ab ipso approbante, sed etiam ab ejus successore: hoc tamen intelligendum est, absque nova superveniente causa, quæ pertineat ad munus audiendi confessiones, ut (præter dicta) constat etiam ex *declarat. Congregationis Cardinal.* apud Barbof. p. 2. de *Potest. Episcop.* allegat. 25. n. 30.

2448.
Quæstio est 3. an integer Conventus, vel Collegium Regularem, à confessionibus audiendis, suspendi per Ordinarium possit? R. inconsulta Sede Apostolica, nullatenus posse, ut constat ex cit. *Constitut. Clement. X. §. 6.* id, quod etiam expressè habetur in dicta declaratione Congregationis Cardinal. ¶ quo sequitur, quòd Ordinarij locorum, edicto suo generali, non possint nunc ullatenus, Religiosis omnibus, suspendere approbationem, semel factam, nisi denuò examinentur; sic Castropal. cit. p. 17. §. 4. n. 14. Ratio est, quia cæteroque omnibus simul in eodem Conventu, vel Collegio facultas audiendi confessiones adempta foret; id quod Episcopi

piscopi nullatenus possunt, etiam ut delegati Papæ, inconsulta Sede Apostolica, ut constat ex dict. hoc num. quibus positus:

2449. Ad objectionem in n. 2443. & antecedens omnino haberi in *Constit. Clement. X.* ibi relata; sed procedere solum, quando prius approbatus suspendit à confessionibus audiendis propter novam causam supervenientem, concernentem munus Confessorij; non autem, quando negat approbationem petenti; à suis Superioribus presentato; quia ibi nulla fit mentio de hoc casu, rejiciendi ab approbatione nondum concessa, & primum concedenda; hinc merito negatur consequentia; cum ea Constitutio sit odiosa, nimirum restringens privilegia Regularium Exemptorum, quæ simpliciter favorabilia sunt, utpote fundata in favore Religionis.

§. VI.

An Exempti, Legi jurisdictionis Ordinariorum, subint quoad punitionem.

2450. **Q**uestio procedit in casu, quo delinquerent in loco non exempto; pro quo videtur indefinite affirmandum, ut insinuat n. 2402. & 1. ex *Trid. sess. 6. de Reform. c. 3.* ubi dicitur, nullum Regularem, extra Monasterium degentem, etiam sui Ordinis privilegij præteritu, tutum censerit, quò minus si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum Canonicas Sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat. Secundo, ex c. *Volentes, de Privileg. in 6.* ubi habetur: exemptos ratione delicti, contractus, aut rei, si hæc sint iniuta, vel sita in loco non exempto, conveniendos coram Ordinario; quod Capitulum in *Trid. sess. 7. de Reform. c. 14.* non modò confirmatur, & innovatur; sed etiam extenditur, ut procedat etiam in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum. Tertio, ex eod. *Trid. sess. 25. de Regularib. c. 14.* ubi dicitur, quod Regularis exemptus, delinquens extra Claustrum, si à Superiore, instante Episcopo, non puniatur, possit ab Episcopo puniri. Loquitur autem de delicto, ita notorio, ut populo scandalo sit.

2451. Nec juvat, si cum Cajetano, Navarro, Tom. I.

D. Antonino, Sylvestro, & alijs apud Sanchez relatis *lib. 6. Consil. moral. c. 9. d. 1. nu. 24.* dicas, dicto Capitulo, *volentes*, per privilegia Mendicantium derogatum esse; nam, ut rectè notat cit. Sanchez, huic responsioni clarè obstat Tridentinum proximè relatum, innovans dictum capitulum. & in fine addens: *privilegijs, & exemptionibus, adversus præmissa, non valituris.* Neque dici potest cum Henriquez *l. 7. de Indulgent. c. 25. lit. O.* quòd derogato c. *volentes*, censeatur etiam derogatum illud decretum *Trident. sess. 7. c. 14. de quo supra.* Nam hoc dici non potest, nisi concedatur derogatio c. *volentes*, concessa post *Trid.* at hoc dici nequit; quia illa est multò antiquior isto; 2. Tridentinum expressè illud innovat, & post hanc innovationem nihil invenitur, quo ea derogetur: his non obstantibus.

2452. Resp. per cit. c. *volentes* (quod concedo manere in suo robore) nihil concludi contra Regulares exemptos exemptioni personali quoad in ipso contenta; ita Sanchez cit. *num. 25.* & alij, de quibus infra. Prob. quia in cit. c. *volentes, §. 6. eos autem*; expressè dicitur, quòd in eos (qui, ne interdici, suspendi, vel excommunicari à quoquam valeant, privilegio Sedis Apostolicæ habent) Ordinarij (de quibus ibi) jurisdictionem suam, quantum ad istas ubicunq. illi fuerint, penitus exercere non possint; cum ergo quoad ea, in quibus privilegium habent exempti; contra personas exemptas personaliter, ubicunq. delinquant, Ordinarij jurisdictionem suam exercere non possint, necessariò prior pars dicti Capituli, exemptos subjiciens, quoad visitationem, correctionem, vel punitionem &c. si contrahant, vel delinquant extra locum exemptum, intelligi debet de exemptis exemptione solum locali. Et ita tenet expressè Covarr. *quest. pract. c. 11. m. 5. quem citat*, & sequitur Barbosa in cit. c. *volentes nu. 3.* quod maximè verum vult, ubi exemptio ita ampla, & absoluta est; ut in omnibus, & per omnia concessa dicatur non obstante quocunq. Ordinariorum præjudicio; ita, ut nulla detur conjectura, quæ restrictionem aliquam concludat. Confirmari potest ex jis, quæ habentur cit. §. *In eos autem*, ubi dicitur, *Ordinariorum jurisdictionem quoad illos cessare in ordine ad censuras, quando Monasterium privile-*

vilegiatum est; ut ejus Monachi censuris à quocunque affici non possint, nisi illi Monachi mitterentur ad Prioratus, subditos Ordinarijs; quia tunc etiam, licet utrobique sint Monachi, Ordinarij etiam quoad prædicta (nimirum censuras) eos judicant, quamdiu ibi manent. Ubi manifestum est, dictum capitulum, subjiciens exemptos Ordinarijs, quoad contractus, delicta, vel res in loco non exempto, loqui de casu, quo gaudent exemptione tantum locali.

Deinde, quando privilegium exemptionis ab Ordinario non definitur loco, sed inhæret personæ, non debet exemptio restringi solum ad locum; at ubi privilegium est personale, non definitur loco, sed inhæret personæ; ergo non debet exemptio talis personæ restringi solum ad locum, sed vim suam habet ubique; ergo etiam si contrahat, vel delinquat in loco non exempto; at tale privilegium personale habent Mendicantes, ut notat Sanchez cit. nu. 25. ergo. Major probatur. Nam in c. Capella de privilegijs, ubi, cum Capellani capellæ, quæ habebat privilegium, ut ejus Capellani non possent excommunicari, prætendissent etiam in alijs, non concernentibus dictam Capellam, exemptionem ab Ordinario: respondit Pape: servandum esse privilegium in quantum exempti sunt ratione Capellæ, seu ratione illius loci; non tamen in alijs; ergo quando quis non ratione loci, sed simpliciter, & ratione sui est exemptus, exemptio non debet restringi ad solum locum.

2453. Ex dictis colliges 1. Regulares Ordinum Mendicantium eximi ab omni specie jurisdictionis, & causarum, & jurium, tam in rebus, aut personis; quam in causa mixta, ex re, & persona; adeoque ab omni jurisdictione Ordinariorum, mediata, aut immediata; principali, vel accessoria; quia gaudent exemptione universalis, ut constat ex dictis; ita Sanchez cit. nu. 22. & apud eum Henriquez cit. c. 25. nu. 4. Secundò Regulares Ordinum Mendicantium, quoad contractus initos, delicta commissa, vel res sitas in loco non exempto, non subjici locorum Ordinarijs, quæ talibus, quoad jurisdictionem, & forum. Nam, ut constabit ex sequentibus, rationes in contrarium loquuntur solum de exemptis localiter, seu ratione

loci. Hinc esto Prælati Regularis sit negligens in correctione personarum exemptarum; non propterea devolvitur potestas corrigendi ad Ordinarium, seu Episcopum loci. Nam Episcopus in exemptos personaliter nullam habet jurisdictionem ordinariam; hoc enim importat exemptio; de jurisdictione autem delegata, dicemus in seq. Et ideo potestas corrigendi eo casu devolvitur ad Superiorem Regularem, cui subest Prælati negligens; sic gloss. in c. gravi, de offic. Ordinar. V. corrigere; Decius in c. ad hac, de privilegijs, nu. 8. & alij.

Colliges 2. processum Episcopi contra Regulares personaliter exemptos, sive intra, sive extra, sive contra personas, sive contra res earum, ipsamque sententiam, & inde secuta (qualiscunque sit causa, civilis, criminalis, vel spiritualis) ipso jure esse nullum. Nam ab eo gesta, censentur gesta, tanquam à privata persona; cum nullam prorsus habeat jurisdictionem in illos; sic Henriquez cit. c. 25. n. 5. quem citat, & sequitur Sanchez nu. 27. Hinc etiam censuræ, contra personaliter exemptos ab Episcopo, etiam ignorante privilegium exemptionis personalis, latæ, ipso jure nullæ sunt; nam avocatio causæ cum decreto irritante, facit, ut acta à Judice prohibito, quantumvis ignorante, sint ipso jure nulla; cum sic pro tali causa destituatur omni potestate, & jurisdictione; id, quod multis probat Covarruvias quest. practic. c. 9. nu. 7. sed privilegium exemptionis ab Ordinario, ne in taliter exemptos censuram ferre possit, est avocatio causæ; ergo quando simul affert clausulam irritantem; ipso jure nullæ sunt ejusmodi censuræ in personaliter exemptos ab Episcopo, etiam ignorante privilegium exemptionis latæ, quando privilegium habet talem clausulam irritantem.

Talem porro clausulam habet privilegium nostræ Societati concessum à Paulo III. anno 1549. ibi: nec ullis Prælati contra aliquem de Societate, vel contra alios, eorum causa, aliquam excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam ferre liceat; & stulerint, eo ipso irrita, & nullius roboris sit. Idem habet Compendium Minorum, V. Exemptio, nu. 23. Et in tali casu, censuram ab Episcopo latam in neutro foro servandam esse, docet expref-

expresè Sanchez *cit. num. 28.* quia, ubi sententia est nulla defectu jurisdictionis inferente censuram, in neutro foro servanda est censura. Sic enim idem est, ac si ferretur à privato; at in præsentī casu est nulla defectu jurisdictionis inferente censuram, ut liquet *ex num. preced.* ergo. Et hæc de potestate Ordinariorum, quæ *talium*, respectu exemptorum in his, in quibus exempti sunt. Cæterum si Ordinarij locorum considerentur, in quantum illorum jurisdictioni, non *ut Ordinarijs*, sed *ut delegatis Apostolica Sedis*, Tridentinum subjicit Exemptos, plura sunt, in quibus eis, *ut delegatis* subsunt; quæ enumerat Sanchez *lib. 6. consil. moral. c. 9. dub. 2.*

§. VII.

In quibus casibus Exempti subjiciantur Ordinarijs locorum, ut delegatis Papa?

POTISSIMA quæstio est in casibus, in quibus subjiciuntur *vi Tridentini*, sed diximus enumerari à Sanchez *cit.* sunt autem sequentes 1. quod *predicare non possint sine Episcopi licentia*, per Trid. *sess. 5. c. 21. & 24. c. 4. de Reform.* Deinde, quod nequeant audire confessiones sæculariū sine Episcopi licentia, per *sess. 23. c. 35. de reform.* Tertiò, quod si extra claustrum degant, ibique delinquant, possint ab Episcopo puniri, per *sess. 6. cap. 3. de reform.* & per sensum contrarium, *ex sess. 25. c. 14. de Regularib.* Quattò, quod possint conveniri coram Episcopo in causis mercedum, & miserabilium personarum; & si non habent Conservatorem deputatum in tali loco, in omnibus causis civilibus, per Trid. *sess. 7. c. 14. de Reform.* Quintò, quod, si exemptus intra Monasterium degens, deliquerit extra Monasterium, ita notoriè, ut populo scandalo sit, teneatur Abbas Episcopo instante, intra tempus ab Episcopo præfigendum, severe punire, ac de punitione Episcopum monere; secus talis delinquens puniri potest ab Episcopo, per Trid. *sess. 25. c. 14. de Regular.*

Sextò, quod non possint celebrare in Oratorio, nisi ab Episcopo designato, & debitis horis; & contra facientes oppositum, possit Ordinarius procedere per censuras, &

alias pœnas: & similiter, si in missa aliquas ceremonias superstitiosas observent, vel alia, quæ Episcopo indecentia sacrificio videantur, ut habetur in Trid. *sess. 22. decreto, de observand. & vitandis in celebratione missæ.* Septimò, quod Ordinarij possint examinare ad Ordines recipiendos; Trid. *sess. 23. c. de reform.* Octavò, quod si aliquos matrimonio junxerint, vel jam conjunctos benedixerint, id est, velârint, sint suspensi, si sine licentia Ordinarij, vel Parochi id faciant, donec Ordinarius ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, aut sponfos benedicere, eos absolvat, Trid. *sess. 24. de reform. matrimonij.* Nonò, quod, si exempti turbent, & impediunt jurisdictionem Ordinarij, possit contra illos per censuras procedere; & sic obtentum est contra Moniales exemptas, quæ conjugatam injustè, renitente viro, intra claustrum tenebant. Sic Salzedo, multos allegans *pract. Canonica, c. 3.* Decimò, quod sine mandato sui Superioris in scriptis obvento reperti extra Monasteria, puniri possint ab Ordinario: & si studiorum causâ ad Universitates mittuntur, in conventibus habitare debeant, alioquin ab Ordinario contra eos procedi debet, ut expresè habetur in Trid. *sess. 25. de Regular. c. 4.*

Undecimò, quod Moniales exemptas possit cogere Episcopus ad clausuram, Trid. *ibid. c. 5.* Duodecimò, quod, si Monasterium, sive virorum, sive mulierum, habeat curam annexam personarū sæculariū, præter illas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia, Religiosi exercentes hanc curam, subsint immediate in his, quæ ad dictam curam, & administrationem Sacramentorum pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus diœcesi sunt sita, quod nunc renovatum est per novam constitutionem Gregorij XV. publicatam Romæ die 8. Februarij anni 1623. Decimotertio, quod non possint ibi aliqui, etiam ad nutum amovibiles, deputari, nisi de Episcopi consensu, & prævio examine, ut habetur in Trid. *dict. sess. de Regular. c. 11.* cum quadam exceptione, quæ ibi ponitur. Vide Trid. *sess. 7. c. 7.* Decimoquattò, quod teneantur servare interdicta, & censuras ab Ordinario positas, ac ipso mandante, in suis Ecclesijs publicare; item

servare festa ab Ordinario posita, Trid. sess. 25. de Regular. c. 12.

2458.

Decimoquinto, quod Locorum Ordinarij possint, omni appellatione postposita, componere controversias omnes de precedentia, quæ oriuntur inter Regulares, & seculares tum in processibus publicis, tum etiam in his, quæ fiunt intumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & alijs similibus; & quod possint compellere omnes exemptos, ut ad publicas processiones confluant, his tamen exceptis, qui instructiori clausura perpetuò vivunt; sic habetur in Trid. dict. sess. 25. de Regular. c. 13. Decimosexto, quod Novitij eorum non possint bona renuntiare, nisi cum licentia Episcopi, vel ejus Vicarij, & hoc per duos menses ante professionem, & si Novitij ante professionem velint abire, possit Episcopus compellere, ut omnia, quæ sua erant, eis restituantur; Trid. sess. 25. de Regular. c. 16. Item quod si puella major 12. annis velit ingredi Religionem, non possit ingredi, nec postea profiteri, nisi Episcopus, vel ejus Vicarius, eo absente, vel impedito, exploret ejus voluntatem, an coacta, vel seducta sit: & sciat, quid agat, Trid. ibid. c. 17. item, quod si exemptus alleget, se vi emisisse promissionem, vel ante ætatem debitam, debet causas allegare coram suo Superiore, & Ordinario, Trid. cit. c. 9. Hæc Sanchez cit. ex Trid. suis ubique locis citato. Sed plura sunt in his ipsis Tridentini dispositionibus tam ex mente ipsius Concilij, quàm alijs Regularium privilegij moderanda. Quare

2459.

Not. 1. qualiter intelligendum veniat, Regulares exemptos, quoad facultatem predicandi, à Tridentino subjici locorum Ordinarijs, ut delegatis Papæ, dictum esse à nu. 2406. quoad approbationem, verò, Regularibus exemptis necessariam, ad audiendas confessiones sæcularium, accipiendam, ab Ordinarijs locorum, nihil esse statutum speciale de illis, consideratis etiam ut delegatis Papæ, nisi quod dictum est à nu. 2412.

Not. 2. Regulares, solum localiter exemptos à jurisdictione Ordinariorum, in his, in quibus exempti sunt, vi Tridentini non subjici jurisdictioni Ordinariorum localium, etiam ut delegatis Papæ, dum sunt in loco illo exempto, quantum ex vi c. volentes, de quo supra, ut constabit ex

nu. seq. secus est, dum sunt extra locum exemptum, sed juxta nu. 2450. Exemptos autem personaliter, vi c. volentes, non subjici jurisdictioni Ordinariorum localium, etiam ut delegatorum Papæ, quoad contractus initos, delicta commissa, vel res fitas in loco non exempto, patet ex n. 2452. dixi vi c. volentes:

Nam, an non saltem, vi Tridentini sess. 7. c. 14. de quo supra, dubitari potest Resp. etiam in hoc negativè, in quantum Concilium citato loco innovat dictam constitutionem c. volentes, sic enim quoad contenta in illo plus non petit, quàm ipsum constituat; at ipsum in prædictis, per contenta in illo, nihil constituit quoad exemptos personaliter, ut probatum est à n. 2452. ergo nec vi Tridentini locorum Ordinarij, quoad contenta, in c. volentes, ut delegati Papæ plus possunt, quàm in eo contineatur; at ibi nihil continetur quoad exemptos personaliter, ut dictum est; ergo; ita Sanchez cit. l. 6. c. 9. d. 1. n. 25.

Ex hoc patet responsio ad contrarium fundamentum in nu. 2450. Nam ad illud decretum, quod retulimus ibid. Resp. cum Sanchez cit. etiam jubet observari cit. c. volentes, plus non velle, quàm Regulares, solum localiter exemptos, quando delinquant in loco non exempto, posse puniri à loci Ordinario; non autem exemptos personaliter. Et quoniam Concilium innovans c. volentes, quoad in illo contenta, illud extendit ad civiles causas mercedum, & miserabilium personarum, in his quoque non aliter gravare videtur exemptos, quàm in illis, quæ continentur in c. volentes; sed quoad contenta in c. volentes non gravantur, nisi exempti solum localiter, non autem personaliter, ut constat ex dictis; ergo nec in dicta extensione: sic expressè docet Barbosa in cit. c. 14. sess. 7. num. 9. citans pro se Aldrete in allegat. pro omnimoda Regularium exemptione p. 1. c. 8. nu. 17. & complures alios.

Nec obstat decretum Tridentini sess. 6. c. 3. de quo supra, Exemptos, qui, cum degunt extra claustrum, delinquant, non obstantibus privilegij sui Ordinis, subjiciens punitioni, & correctioni Ordinariorum localium; nam hoc non ita indefinite procedit, ut vult prima ratio in nu. 2455. Primò enim non intelligitur, si delin-

delinquant extra claustrum, *ibi degentes de licentia sui Prælati*. Nam Monachus dicitur *habitare intra Monasterium*, quando ex licentia sui Prælati degit extra Monasterium, ut docet Abbas antiquus c. *cum illorum*, de *sent. excom.* Panormit. c. *Ex rescripto*, de *Jurejur.* n. 5. Angelus, Sylvest. Navarr. & Henriquez, quos citat, & sequitur Sanchez n. 4. ergo procedit solum in casu, quo exemptus *sine licentia sui Prælati*, degit extra locum exemptum, ibidemque delinquit. Deinde idem decretum non videtur aliud velle, quam decretum *sess. 25. de Regular. c. 14.* quod jubet, ut Religiosus publicè, ac notoriè ita delinquens extra Monasterium, ut populo scandalo sit, puniatur à suo Abbate ad instantiam Ordinarij; & si ab eo non castigetur, sic requisito, possit ordinarius punire.

2461. Barbosa quoque (cæteroquin non magnus admodum Patronus Regularium) *in cit. loc. Trid. sess. 6. de Reform. c. 3.* refert ex Aldano *in compend. canon. resolut.* 8. Febr. 1601. decisum esse, quòd Canonicus Regularis, jussu sui Superioris degens in ædibus Parochialis Ecclesiæ, suæ Congregationi unitæ, in qua curam animarum exercet, & Sacramenta administrat, non possit ab Episcopo puniri vigore hujus decreti (de quo *nu. 2455.*) quasi extra Monasterium degat, si delictum ibi commissum non concernat curam animarum, vel Sacramentorum administrationem. Imò textum illum in c. 3. de quo superius (ubi dicitur exemptos, in loco non exempto delinquentes, puniri posse ab Ordinario loci) expressè limitant Sanchez l. 7. de *matr. D. 33. à. n. 22.* Miranda, Portel, Villalobos, & alij apud Barbof. *cit. nu. 7.* volentes, eam punitionem, & correctionem, fieri non posse per censuras. Et ex his patet solutio ad rationem in *nu. 2455.*

2462. Ad illud autem, quod retulimus ex c. 14 *sess. 25. de Regular.* notandum, texum non loqui de *qualicumque delicto notorio*, sed ita notorio, ut populo sit scandalo; & quidem comisso extra claustrum, seu locum exemptum; Superiorem autem ab Episcopo monitum depuniendo delinquente, satisfacere, si intra tempus præscriptum de punitione ipsa, & sententiæ executione Episcopum certiore faciat,

ut notat Barbofa *in cit. loc. Trid. nu. 10.* ubi nota, nullam in decreto Conciliari mentionem fieri, quòd talis Superior debeat Episcopum certiore facere *de qualitate pœnæ.*

Si quæras, an hæc Tridentini decreta vim suam adhuc obtineant respectu eorum, qui post Tridentinum per specialia privilegia exempti sunt *ab omnimoda jurisdictione Ordinariorum, Delegatorum, & aliorum Judicum*, maximè cum clausulis efficacissimis, ac de plenitudine potestatis, motu proprio, & ex certa scientia, omnibus omnino contrarijs expressè derogantibus, esto, ad sui derogationem, specificam mentionem exigent, aut derogationi aliàs non subjacerent, nisi de verbo ad verbum, literis contrarium statutibus, inferantur. Sed hoc aliorum considerationi relinquo; videri tamen possunt dicta suprâ.

2463. Not. 3. quod attinet jus celebrandi in oratorio non designato ab Episcopo, & horis solum non consuetis, ut dicitur *nu. 2456.* intelligendum, *seclusis privilegijs, non obstante dispositione Tridentini concessis à Summo Pontifice*, ut notatur apud Barbofam *in cit. Trid. decreto, de observand. & vitand. in celebrat. Missæ, sess. 22. c. 8. n. 17.* Nam intentio Concilij solum est, *tollere abusus*, ut rectè notat Barbofa *cit. n. 16.* abusus autem dici non potest usus privilegij à Sede Apostolica concessi; præterquam, quòd clausula derogatoria, quæ ibi ponitur, sit *merè generalis*, quæ non derogat juri speciali. Qualiter autem intelligenda veniat subjectio exemptorum quoad examen prævium recipiendis Ordinibus, constat ex dictis à *nu. 2446.* præsertim *nu. 2447.* Quod verò *nu. 2456.* dicitur *de Regularibus sine mandato sui Superioris, in scriptis obtento, repertis extra Monasteria*, expositum est supra *num. 2460.* & decretum hoc intelligendum esse duntaxat *de recessu à Monasterio, non qualicumque*, qualis est, si quis iret ad Superiorem propter graves vexationes immediati Superioris, cum pluribus docet Barbofa *in cit. c. 4. sess. 25. de Regular. n. 9. & seq.* Ea verò, quæ *nu. 2458.* dicuntur *de processibus publicis*, intelligenda veniunt de his, qui exempti non sunt ab ejusmodi supplicationibus, qualiter Gregorius XIII. perpetuò exempt Societatem Jesu, per con-

constitutionem anni 1576. ut rectè notat Sanchez l. 6. *Consl. mor. c. 9. d. 2. n. 12.*

2465.

Dices: Concilio generali non derogatur, nisi facta ejus mentione; sed Gregorius, *in cit. constitutione*, nullam facit mentionem Concilii Tridentini; ergo per eam Concilii decreto nihil derogatum est; *Re. 1.* majorem valde probabiliter negari, ut constat ex dictis alibi. *Resp. 2.* N. min. Nam ex proœmio dictæ constitutionis satis colligitur contrarium; dicit enim ibi: *quidam, forsitan moti auctoritate Tridentini &c. & statim ex certa scientia subjungit privilegij concessionem, ut notat Sanchez cit. n. 12. & fufius Henriquez de indulgent. c. 26. à n. 3. Quæ verò tum in n. 2458. tum alibi, dicuntur de Novitiis, ea non habent indefinitè locum in Novitijs Societatis, ut liquet ex cap. 16. sess. 25. de Regularib. ibi: per hæc tamen Sancta Synodus non intendit aliquid innovare aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Jesu, juxta pium eorum institutum, à Sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesie inservire possit.*

¶ VIII.

An Regulares Exempti ad ea, in quibus subjiciuntur Ordinarijs locorum, possint compelli censuris?

2466.

Resp. non posse, nisi expressè in aliquo decreto, exemptos subjiciente Episcopo, caveatur, ut contra illos possit per censuras procedere; ita Thom. Sanchez l. 6. *Summa c. 1. à n. 14. & l. 7. matr. D. 33. n. 22.* Nam vi decretorum Tridentini non possunt contra Exemptos plus, quàm ibi exprimat in delegatione. Neque dicas: juxta *gloss. in cit. c. grave, v. literarum*, dicitur, quòd Judex, de quo in illo c. agitur, non potuit procedere contra exemptos, quia procedebat *ut Ordinarius, non ut delegatus*; ergo clarè indicat; secus esse, si procedat ut delegatus. *Re. ut quæstio loc. cit. proposita resolveretur, quòd non debite processerit ille Ordinarius, satis fuisse, quòd ostenderetur, cum processisse ex potestate, quæ non extenditur ad tales personas, nempe ex potestate Ordinaria, contra Exemptos; hinc dist. consequ. ergo clarè indicat, secus esse, nimirum rectè procedere etiam contra ex-*

emptos, si procedat ut delegatus secundum formam, qua exempti, pro tali casu ei subjiciuntur, C. secus N. *conseq.*

Præterea quæres 1. an Ordinarij locorum, tanquam Judices Papæ, delegati ad corrigendum Clericos, possint procedere contra Regulares Exemptos non facta mentione *de exemptis*? *Re. negativè*; sic Felinus in *c. grave, de Offic. Ordin. n. 3. Navarr. l. 3. Consl. de Regular. Consl. 21. n. 4.* Nam in odiosis appellatione *simplicis* non venit *simplex qualificatum*, ex *c. statutum, de elect. in 6.* ubi Bonifacius VIII. statutum, ait, felicis recordationis Gregorij X. Papæ Prædecessoris nostri de iis, qui ad parœcialium Ecclesiarum regimen assumuntur, promovendis ad Sacerdotium intra annum, alioquin eisdem Ecclesiis privandis *quod (cum sit pœnale) restringi potius convenit, quàm laxari*: declaramus ad Collegiatas Ecclesias, etiamsi aliàs parœciales extiterint, & assumptos ad earum regimen, non extendi: sed antiqua jura servari debere potius in eisdem: sed ea dispositio, delegans correctionem criminum, odiosa est, & loquitur solùm *de Clericis*, sine qualitate, adeoque simplicibus; ergo non venit intelligenda *de Clericis affectis qualitate, exemptionis*, præsertim, qui privilegio exempti sunt etiam à *Judicibus delegatis*, ut habet nostra Societas in Bulla Gregorij XIII. anni 1584. incipiente: *Ascendente &c.*

2467.

¶ IX.

An Regulares Exempti teneantur locorum Ordinarijs exhibere privilegium exemptionis?

Resp. 1. communem esse Doctorum, quòd teneantur exhibere, quando exemptio *non est notoria*; quia Exemptos teneri exhibere Ordinarijs intra terminum ab ipsis præscriptum privilegia exemptionis, habetur *c. cum persone, de Privil. in 6. junct. gloss. v. tradere*; cujus ratio est, quia secus præsumitur pro eorum subjectione; cum Episcopus intentionem suam, in materia subjectionis, respectu omnium, qui sunt in ejus diœcesi, fundatam habeat in jure communi, nisi *probent se exemptos*, qui se tales dicunt, ut constat ex dictis superius: Dixi, *quando exem-*

2468.

exemptio non est notoria; secus enim etiam citati ab Ordinario, non tenentur, coram privilegium exemptionis exhibere; ita Navarr. c. *cum contingat*, de Rescript. causa 6. n. 6. Henriquez l. 7. de Indulgen. c. 25. n. 6. & complures alij, 1. ex c. *si duobus*, 7. de Appellat. ubi dicitur: quod si quis appellavit ad Papam, & citatus à Judice suo non comparuit, nec responsalem dedit, excommunicatio contra eum lata teneat, pro contumacia, nisi Judex sciret eum appellasse. Ubi gloss. v. *nisi*, ait: si notum ei erat, quod non erat de sua jurisdictione, nec tenet sententia, nec tenebatur comparere. Quia qui scit, certiorari non debet. Nam notoria probatione non egent. Ex hoc colliges, cum privilegium exemptionis, quo gaudent Mendicantes, sit notorium, præsertim propter longam possessionem, quâ in eo privilegio, ac usu sunt, nec citatos ab Ordinario teneri comparere, id, quod sequitur ex præced. sic Henriquez cit. à n. 7. lit. F. Sylvester V. Exemptio q. 7. & alij; præsertim, cum habeant privilegium, relatum à Tabiena, V. Exemptus, & Armilla, V. Exemptio, quod non teneantur exemptionem suam, utpote notoriam, allegare. An autem Ordinarij eos censuris ad hoc cogere possint diximus n. 2466. Colliges 2. quod Exempti per Sedem Apostolicam à jurisdictione Ordinarij, non teneantur ad *ius reverentiale* ipsi Ordinario; & ideo in introitu Episcopi non teneantur ire obviam illi, & honorem, quem alij faciunt, præstare; sic Paulus de Castro in L. fin. C. de bonis Libert. apud Sanchez l. 6. Consil. moral. c. 9. d. 2. n. 36. Colliges 3. quod nullus Ordinarius, invito Prælato, & Regularibus, in Ecclesiam exemptam convocare possit processiones, celebrare Ordines, aut publicas missas, vel alia Officia Divina; nec ibi exercere judicia; quorum omnium ratio est; quia exemptio ab ejus jurisdictione in Ordine ad ejusmodi actus ei obstat; sic Henriquez cit. c. 26. qui c. 25. n. 9. latè probat, quod Episcopus non possit visitare Regulares exemptos; sed Prælati Regularis.

¶ (o) : ¶

¶

¶ X.

An Exemptio Regularium sit odiosa, & ideo restringenda?

Affirmativam prosequitur Author libelli, cui titulus: *Epitome quest. selectorum de Juribus Ordinarij, & Exemptorum*, p. 1. q. 1. quamvis apponat aliquas deinde limitationes ad finem, ut non procedat 1. si exemptio restricta careret effectu; 2. si sit ex causa onerosa, non aliunde compensata; 3. quando vitandam restrictionem suadet æquitas; 4. si exinde sequeretur absurdum; 5. respectu eximentis. Ratio ipsius est, quia talis exemptio est odiosa 1. quia est recessus à jure communi, & præjudicans jurisdictioni Ordinariæ, quæ est valde favorabilis, & intentionem suam habet fundatam in jure communi ubique, & in omnes suæ diocesis, per c. *cum Episcopus*, de Offic. Ordin. & c. *omnes Basilicæ*, 16. q. 7. 2. quia juri communi, tanquam publicæ pacis, & tranquillitatis causâ constituto, magis favendum est, & statuta illi contraria, quoad fieri potest, strictè accipienda, & ad illud redigenda, c. *cum dilectus* 8. de Consuet. sed tale quid sunt exemptiones, cum sint recessus à jure communi, & ut loquitur Trid. sess. 24. c. 11. de Reform. inde perturbationes, & dissolutiones excitantur. 3. quia dispositio, in qua concurrat simul favor, & odium, simpliciter odiosa censetur; at hoc habet exemptio Regularium. Continet enim odium, ut ex præmissis constat; favorem, cum respiciat favorem Religionis, ut communiter docent contrarij; ergo.

Verùm contrarium (nempe privilegium, exemptionis esse simpliciter favorabile, consequenter non strictè, sed latè accipiendum) multò probabilius est; ita Suarez l. 8. de Legib. c. 27. à n. 7. Sanchez l. 6. Consil. moral. c. 9. d. 1. n. 40. Henriquez cit. l. 7. de Indulg. c. 25. n. 6. Quia dispositio, quæ directè intendit favere, simpliciter favorabilis est, licet indirectè alius gravetur, quando sic disponens novit gravamen inde subsequens alteri, ut probavimus supra à n. 551. sed exemptio Regularium directè intendit favere

BB bb

Regu-

2469.

2470.

Regularibus, & quidem ob favorem totius Religionis, propter magna ejus merita, vel præstita, vel præstanda Ecclesiæ DEI, ut constat ex ipsis decretis eorum exemptionis: ergo. Nec rationes in contrarium intentionem suam probant. Omnino enim negatur, exemptionem Regularium odiosam esse. Nam ista dispositionis qualitas unice desumenda est à *sine directe intento*, qui unice est, favere, propter magna talis Religionis merita in Ecclesiam DEI, summis Pontificibus per hoc specialiter intendentibus ejusmodi Religionem conservare, ac remunerationibus istis, ad DEI gloriam in Clero, & populo propagandam, non solum promovere; sed etiam ab insectationibus protegere, ipsis soli Sedi suæ quoad subjectionem reservatis.

2471. Ad 1. prob. R. intentionem Episcoporum pro subjectione omnium in sua diocesi, etiam Regularium, esse omnino fundatam in jure communi, at non absolute, sed solum sub conditione, in ipso etiam jure communi expressa, nisi probent se exemptos, ut clarè constat ex dict. superius; vel privilegium exemptionis notorium sit, ut notavimus nu. 2468. malè autem Author Epitomes, de qua supra, allegat c. cum Episcopus, de Offic. Ordinar. ex eo intendens probare, jure communi absolute Regulares omnes, intra Episcopi diocesim physicè existentes, subiectos esse locorum Ordinariis: nam hoc capitulum, prout ab ipso citatur, nullo loco illius tituli reperitur, extra sextum.

2472. Ad 2. rationem in contrarium in num. 2469. R. data majore. N. min. 1. quia omnino negatur exemptionem Regularium esse recessum à jure communi, hoc vulnerantem, seu lædentem, ut constat ex n. 2471. Minus rectè dicitur, eam esse contrariam, seu damnosam juri communi; cum omnino certum sit, longè rectius, & utilius esse bono communi, in Ecclesia DEI esse quarundam Religionum exemptionem à locorum Ordinariis, quam subjectionem, ut liquet ex innumeris fructibus animarum, qui non raro, si Pontifici immediatè subiecti non forent, nunquam evenissent. Quod ibid. dicitur: per has exemptiones excitari perturbaciones, & dissolutiones, ex Tridentino sess. 24. de Reform. c. 11. prorsus malè applica-

tur exemptioni Regularium Attendicantium. Textus enim clarè loquitur de exemptionibus eorum, qui honorarijs titulis (Protonotariatus, Acolyatus, Comitatus Pallatini, Capellani Regij aut aliis hujusmodi) in Romana Curia, aut extra, decorantur, quibus eo titulo exemptio indulgetur, de quo plura Barb. in cit. c. 11.

Ad 3. in n. 2469. R. N. ma. ex dict. 2473. Nam, ut sæpe dictum est, ratio dispositionis favorabilis, vel odiosæ non rectè sumitur, nisi à *sine directe intento* à disponente; qui, si sit, ei, cui aliquid concedit, directe favere, vel beneficium, aut gratiam præstare, dispositionem reddit simpliciter favorabilem, esto per accidens, & indirectè gravet alium; cum hoc habeat omnis favor directè factus uni, quin propterea simpliciter contineat odium, quòd alios indirectè gravet, seu obligationem imponat, ne illum in usu suæ concessionis impediatur, cujus intuitu, aut titulo, dispositio rectè dici possit simpliciter odiosa.

Præter hæc not. exemptiones Regularium non necessariò intelligi debere ad terminos Concilij Tridentini, nisi huic specificè, ac formaliter, & in individuo derogetur. Nam 1. hoc non habet locum, ubi Tridentinum per clausulam solum generalem (non obstantibus privilegijs) derogat privilegio exemptionis concessio in remunerationem, vel titulo onerosa, aut cum clausula, ut derogari non possit, nisi de verbo ad verbum illorum fiat expressa mentio: ut docet Castropalaus p. 1. tr. 3. D. 4. p. 21. §. 4. à. n. 3. & apud illum Sanchez, Suarez, Salas, Azor & alij; quia tunc indigent derogatione speciali, saltem tacita, qualis foret sub hac clausula; non obstantibus privilegijs sub quacunque forma concessis; aliàs hæc verba (sub quacunque forma) forent superflua; cum tamen verba aliquid operari debeant, ut dicitur c. si Papa, de privileg. in 6. Ratio autem est, quia ut rectè notat Castropalaus cit. n. 6. & apud eum Garcia p. 4. de benefic. c. 5. à nu. 30. non est, unde dicatur, Tridentino non derogari per privilegia post illud concessa, nisi fiat ejus vel generalis, vel specialis mentio, cum in decreto ultimo ejusdem Concilij (ut notavimus supra) sess. 25. declaretur; omnia in dicto sacro Concilio statuta de moru reformatione & Ecclesiastica disciplina, ita decreta fuisse, ut in his salva semper

semper auctoritas Sedis Apostolica & sit, & esse intelligatur.

2475.

Ex hoc enim sequitur, quòd, cùm Pontifex aliquid decernit in favorem alicujus Religionis, per ejusdem exemptionē non contradicat Concilio, aut eis decretis; cùm omnia, quæ in illis statuta sunt, habeant conditionem, *nisi Pontifex aliud velit*, ut liquet ex illis verbis: *salva semper auctoritas Sedis Apostolica.* Quòd confirmari potest ex motu proprio Pij V. (apud Garciam cit.) edito 1570. quò declaravit, *neque speciali, neque generali derogatione Concilij Tridentini* opus esse in quibusvis concessionibus Apostolicis, propria manu Papæ signatis: jura autem, & privilegia Societati Iesu concessa esse *in remunerationem meritorum*, manifestum fit legenti constitutiones Apostolicas, quibus ejus institutum, & privilegia, vel conceduntur, vel confirmantur; quòd cum primis liquet ex Gregorij XIII. constitutione: *quanto fructuosius, & Ascendente Domino*; cui merito adungi potest, quòd dixit ipsum sacrum generale Concilium Tridentinum, cujus verba retulimus n. 2465.

2476.

Ex hoc sequitur 2. privilegio exemptionis, Regularibus concessò, post Tridentinum, absque speciali derogatione Tridentini, non obstare clausulam, quam interdum apponunt Summi Pontifices, in concessionibus, vel confirmationibus privilegiorum post Tridentinum, qua revocant, vel limitant concessionem contra disposita in Trid. nimirum *dummodo decretis Concilij Tridentini non adversentur.* Nam ut num. 2475. dictum est, indulta Summorum Pontificum post Tridentinum, non obviant, seu non contradicunt illius Concilij decretis, ex hoc, quòd careant speciali mentione, ac derogatione illius Concilij. Quòd, si dicas per hanc sequulam inutilia, & superflua reddi ea verba: *dummodo decretis Tridentini non adversentur*; R. N. id sequi 1. quia suum effectum habent in his, quibus specificè derogavit Tridentinum; 2. quia sufficit, quòd derogarent, si quæ Tridentino contraria reperirent; cùm sæpe contingat, quædam ante Tridentinum concessa, ejusdem decretis subsecutis adversari, nec expressi in supplicationibus pro confirmatione. 2. n. 2476.

Tom. I.

§. XI.

An Exemptio concepta sub verbis: ab omni jurisdictione totaliter eximimus, intelligatur etiam de jurisdictione, quam Ordinarij habent jure speciali?

REsp. affirmativè. Nam stante salva jurisdictione Ordinariorum, etiam de jure speciali competente ipsis, non maneret verum, per illam exemptionem Ordinarijs, relatè ad taliter exemptos, sublatam esse jurisdictionem omnino, & totaliter; qualiter non maneret verum, si penes eos remaneret jurisdctio voluntaria. Sic enim eo ipso remaneret aliqua, & aliquo modo competentia, quo falsum evaderet sublatam omnem, & aliquo modo competentem.

2477.

Hinc etiam not. exemptionem generaliter concessam non limitari per subsequentem expressionem aliquorum actuù, aut casuum; tum quia sæpe contingit, ejusmodi actus exprimi solum exempli causa, vel ad efficacius significandam voluntatem eximentis, præsertim in quibusdam materijs, quibus Ordinarij cæteroquin magis se opponunt, aut exemptorù quies exigit: tum quia in materia tam favorabili, qualis est exemptio Regularium ex num. 2470. lata interpretatio tenenda est.

2478.

Not. 2. sub exemptione à superioritate, & jurisdictione quorumcunque Ordinariorum, etiam venire Ordinarios, per ordinem ad jurisdictionem, quam habent ut delegati Papæ, nisi hæc firmetur per clausulam ejusmodi exemptioni non merè generaliter, sed specificè derogantem, saltem tacitè juxta dicta n. 2474. Nam talis Ordinarius, habens jurisdictionem delegati Pontificij, est aliquis Ordinarius; ergo venit sub his terminis quorumcunque Ordinariorum; ergo etiam ad eum extendit se dispositio illa exemptionis, utpote singulariter favorabilis ex n. 2470.

Nec obstant, quæ Author Epitomes, de qua n. 2469. affert in contrarium p. 1. q. 9. Nam licet verum sit, quòd in generali concessione non veniant ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus, ut dicitur in c. in generali, 81. de Regul. jur. in 6. non tamen probat, quòd Pontifex,

2479.

Bb bb 2

tota.

totaliter eximens aliquem à superioritate, & jurisdictione quorumcunque Ordinariorum, cum clausula, motus proprii, & ex certa scientia, non esset verisimiliter in specie exempturus etiam ab iis, qui habent jurisdictionem ordinariam, ut delegati Papæ; cum oppositum facere potuerit, & non fecerit. Neque per hoc sibi præjudicare voluit, concedendo ejusmodi exemptionem; sed potius jurisdictionem, quam sibi, ac sanctæ Sedi immediatè reservavit, eximendo à jurisdictione quorumcunque Ordinariorum, soli (etiam pro tali casu, sine concursu aliorum) reservare. Unde nec illud juvat, quod adducit ex Rotæ decisione 505. in Salmantin. jurisdiction. nu. 1. dum dixit: exemptum ab Ordinario respectu unius qualitatis, subesse eidem respectu alterius, præsertim specialis, eò quòd non capiat ea, quæ sunt speciali nota digna. Nam hæc decisio hic malè applicatur, ut manifestum erit consideranti. Rota enim loquitur de exemptione ab Ordinario considerato sub aliqua certa qualitate, à qua sine dubio non rectè fit transitus, ad aliam: quæstio autem hic procedit de exemptione à jurisdictione quorumcunque Ordinariorum; at sub hoc termino quorumcunque, non excluditur; sed quilibet includitur; ergo. Minus autem probat jurisdictionem ordinariam Legati de latere, esse speciali nota dignam, ut scilicet sub specifica derogatione non veniat, cujus oppositum in simili constat ex nu. 2404.

§. XII.

De jure ordinario Archiepiscoporum in subditos suorum Suffraganeorum.

2480.

Archiepiscopum esse Judicem Ordinarium in sua diocesi, non autem in tota Provincia, colligitur ex c. 10. h. t. ubi dicitur, quòd Archiepiscopus impeditus possit consecrationem sui Suffraganei alteri committere; & clariùs ex cap. conquestus, 9. q. 3. ubi habetur, Archiepiscopum nihil posse in suorum Suffraganeorum subditos, nisi in casu negligentia per ipsum supplendæ, vel causâ per appellationem ad ipsum devoluta, vel ex speciali privilegio, aut consuetudine, vel casibus in jure expressis; sic Barb. in c. 11. h. t. nu. 3. id quòd etiam Anicetus Papa

scripsit ad Episcopos Gallia, ut habetur c. Archiepiscopus, 9. q. 3. ibi: Archiepiscopus nihil de Episcoporum causis, aut de alijs communibus; & Calixtus ad eosdem in c. nullus Primas, 9. q. 3. ibi: nullus Primas, vel Metropolitanus Diocæsani Ecclesiam, vel Parochiam, aut aliquem de ejus parochia præsumat excommunicare, vel judicare, vel aliquid agere, absque ejus consilio, iudicio, &c.

Cæterùm Archiepiscopus confirmatus, licèt nondum consecratus, potest omnia, quæ sunt de potestate jurisdictionis; gl. in cit. c. cum ex illo, v. confirmasse, de transl. Episcopi; potest confirmare suos Suffraganeos; & illis mandare, ut se Archiepiscopum electum debeant consecrare, gloss. loc. cit. c. 2. eod. Pirhing, de transl. Episcoporum, num. 3. not. 3. eosque consecrare, aut eorum consecrationem ex causa alteri committere, cit. c. quod Sedem; excommunicatos à Suffraganeo, causa ad ipsum per appellationem delatâ, & cognita, quòd per injustitiam excommunicati sint, si ad Episcopum remissos ille absolvere nolit, recepta cautione juratoria, absolvere per c. ad reprimendam, 8. h. tit. Est suorum Suffraganeorum, seu Coepiscoporum, qui exempti non sunt, Ordinarius, & immediatus Judex per ordinem ad ea, quæ ad ipsorum officium spectant, 9. q. 3. c. 1. 2. & c. quia cognovimus, 10. q. 3. & colligitur etiam ex c. Pastoralis h. t. ibi: respondemus, quòd Archiepiscopus ipsum ad suscipiendam delegationem hujusmodi compellere nequit invitum: cum in eum (exceptis quibusdam articulis) nullam habeat potestatem, licèt Episcopus suus eidem sit Metropolitana lege subiectus.

Quæres, quid competat jure ordinario Vicarijs generalibus Archiepiscoporum, dum ipsimet Archiepiscopi sunt vel in Provincia, vel non longè distantes? R. Istos Suffraganeos Archiepiscopi per censuras nihil posse, idque ob reverentiam, & dignitatem muneris Episcopalis, ut dicitur c. 1. §. officiales, h. t. in 6. ibi: Officiales autem Remensis Archiepiscopi (quamdiu in sua Provincia, vel circa illam extiterint) in Suffraganeos interdicti, suspensionis, vel excommunicationis proferre sententias, non attentent. Et hoc idem ab Officialibus aliorum Metropolitanorum, circa ipsorum Suffraganeos (quibus ob re-
veren-

verentiam Pontificalis officij deferri volumus in hac parte) præcipimus observari.

2483. Præter hæc not. quosdam casus exceptos esse, in quibus Archiepiscopus exercere potest potestatem judicalem in subditos Suffraganeorum, etiam extra appellationem. Primus est, cum visitat Provinciam. Hoc enim jure communi liberè facere potest, c. cum Apostolus, c. Sopitæ, c. super eo, c. cum nuper, de censib. & c. cum officij, 16. de prescript. Secundus casus est, si contingat aliquid, quod concernit statum totius Provinciæ, v. g. si vigeret aliqua consuetudo prava, quæ tollenda foret, & Suffraganei forent negligentes, c. Ex frequentibus, de institut. Reliqua videri possunt apud gloss. in c. Pastoralis, v. Exceptis, h. tit. Holtiensem in summa, eod. §. sunt autem distincta, & alios.

2484. Ulteriùs quæri potest, an, quod dictum est de Officiali Archiepiscopi relatè ad Episcopos Suffraganeos, quòd in Coëpiscopum censuram ferre non possit, etiam procedat de Delegato Archiepiscopi? Resp. etsi non desint affirmativam sequentes, rectiùs tum dici negativè; quia de Delegatis id cautum non est; ergo statum regula communi, quòd Delegatus in causa sibi commissâ erga subditum delegantis

(qualis est Episcopus comparatione Metropolitanæ sui) majorem illo potestatem habeat, atque si necessitas postulare videatur, etiam per censuram eum compellere possit, arg. c. sanè, 11. de offic. delegati. Accedit, quòd diversa sit ratio in Delegatis, & Officialibus: Nam hi idem habent Consistorium cum Archiepiscopo; at verò ab illis, si severiùs procedant, appellari potest ad Archiepiscopum, uti Joan. Andr. annotavit in fine hujus c.

Quæri potest 2. an si Vicarius Archiepiscopi in hujus Suffraganeum, censuram ferret, licèt ageret illicitè, ut dictum est n. 2482. tamen censura teneret? Resp. dicendum negativè; nam Officiales Episcoporum, & Archiepiscoporum nihil validè præstare possunt, nisi quòd ipsis communi jure, vel speciali voluntate constituentis concessum est, uti ex communi dixi in c. 2. de offic. Vicarij, in 6. cum itaque jus commune Officiali neget potestatem ferendi censuras in Coëpiscopos: consequenter neque Archiepiscopus talem potestatem Vicariatui ejus contra Canonum statuta annectere possit, sequitur,

quòd Officialis in Coëpiscopum nec
licitè, nec validè censuras
ferre queat.

* * *

QUÆSTIO XXXII.

IN TIT. XXXII. DE OFFICIO JUDICIS.

2486. **P**ost Officia Judicium in specie subjiciuntur ea, quæ sunt officij Judicium in genere, & vel spectant ipsum judicium, vel quæ extra illud fiunt, vel juri sunt adstricta, & actioni subserviunt. Et hæc dicuntur spectare ad officium Judicis mercenarium; quæ verò à juris debito sunt soluta, & Judicis arbitrio relicta, ex æquitate decidenda sunt; cessante actione, dicuntur pertinere ad officium Judicis nobile, ut cum principaliter postuletur restitutio in integrum, c. 2. h. t. Nobile igitur officium Judicis est, quod per se stat, & nulli actioni deservit. Mercenarium, quod deservit actioni, nimirum civili, & ideo hoc Judex impertiri non potest, nisi ad instantiam partis, sive præcedente actione, hoc est, jure petendi, quod sua in-

terest, vel quod sibi ab altero debetur: his præmissis.

ARTICULUS I.

De Potestate Judicis.

2487. **U**T Judex ritè fungatur munere suo, debet habere potestatem cognoscendi, & pronuntiandi de controversijs litigantium. Potestas Judicis est, quæ datur ad dirimendas lites, & tollenda gravamina secundum æquitatem, ut privatim, & publicè tranquillitati consulatur; seu est munus publicum cognoscendi, & definiendi res judicio postulas. Duplex est, nempe Imperium, & jurisdictio. Imperium hic significat potestatem jubendi, coercendi, exequendi. Hoc etiam duplex est; nempe Imperium merum, & mix-

Bb bb 3

mix-